

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Integrovaný záchranný systém
Rychnov nad Kněžnou**

Uhlířová Aneta

Bakalářská práce
2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta UHLÍŘOVÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**

Název tématu: **Integrovaný záchranný systém Rychnova nad Kněžnou**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Obecná charakteristika složek IZS
3. Cvičení a komunikace složek integrovaného záchranného systému
4. Princip financování IZS
5. Krizové štáby a IZS
6. Přípomínky a návrhy zlepšení činnosti integrovaného záchranného systému na území NUTS 4 Rychnov nad Kněžnou
7. Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ANTUŠÁK, E., KOPECKÝ, Z.: Úvod do teorie krizového managementu I. Praha: VŠE Praha, 2002, 95 s..

HORÁK, R. A KOL.: Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: LINDE, 2004.

LÁTAL, I., ŠTANTEJSKÝ, M.: Bezpečnostní zásady ochrany podniků - prevence a řešení krizových situací. Praha: Prospektrum, 2000, 120 s..

SMEJKAL, V., RAIS, K.: Řízení rizik. Praha: GRADA, 2003.

TICHÝ, M.: Ovládání rizika. Praha: C.H.Beck, 2006.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Radim Roudný, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 30. června 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 1. května, 2009

Aneta Uhlířová

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla velice poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Doc. Ing. Radimu Roudnému CSc. za odbornou pomoc a cenné rady.

Souhrn

Bakalářská práce obecně charakterizuje složky integrovaného záchranného systému, zejména Hasičský záchranný sbor. Pozornost je dále věnována cvičení a komunikaci jednotek požární ochrany, principu financování a krizovým štábům integrovaného záchranného systému.

V praktické části bakalářské práce se zabývám charakteristikou jednotek požární ochrany, činností a působností Hasičského záchranného sboru České republiky, analýzou činnosti v letech 2006 až 2008 Hasičského záchranného sboru Rychnov nad Kněžnou, charakteristikou jednotek požární ochrany.

Klíčová slova

Hasičský záchranný sbor

Integrovaný záchranný systém

Jednotky požární ochrany

Summary

The bachelor work characterises the integrated rescuing system, the way of its running, coordination and the functioning of its basic units, especially The fire company. The attention is furthermore paid to the training and communication of the units of fire prevention, financial security of the integrated rescuing system and crisis staff.

In the practical part of this bachelor work I deal with the characteristic of the integrated rescuing system of the region Rychnov nad Kněžnou, fire prevention units, operation and territorial scope and activity, analysis of its operation in the period 2006 as long as 2008 of the fire company.

Keywords

Fire company

Integrated rescuing system

Fire prevention units

Obsah:

ÚVOD	10
1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SLOŽEK IZS	11
1.1 Složky IZS	11
1.2 Základní složky IZS	11
1.2.1 Hasičský záchranný sbor.....	12
1.2.2 Jednotky požární ochrany.....	12
1.2.2 Zdravotnická záchranná služba.....	13
1.2.3 Policie České republiky.....	13
1.3 Ostatní složky IZS	14
1.4 Jednotky požární ochrany	15
1.4.1 Organizace jednotek požární ochrany.....	16
1.4.2 Druhy jednotek požární ochrany.....	16
1.4.3 Operační hodnota jednotek požární ochrany.....	17
1.4.4 Kategorie jednotek požární ochrany.....	18
1.4.5 Systém jednotek požární ochrany.....	20
1.4.6 Organizace systému jednotek požární ochrany.....	21
1.4.7 Předurčenost jednotek požární ochrany v plošném pokrytí.....	23
1.5 Hasičský záchranný sbor ČR	24
1.5.1 Úkoly, činnost, organizace, působnost.....	24
1.6 Sbory dobrovolných hasičů	26
1.6.1 Struktura jednotek sborů dobrovolných hasičů (SDH):.....	26
2 CVIČNÍ A KOMUNIKACE SLOŽEK IZS	28
2.1 Cvičení složek IZS	28
2.1.1 Prověřovací cvičení.....	28
2.1.2 Taktické cvičení.....	28
2.2 Organizační cvičení	29
2.2.1 Námetové cvičení – Zdobnice a.s.	29
2.2.2 Mezinárodní taktické cvičení „ROPA 2008“.....	30
2.3 Dokumentace cvičení a její archivace	32
2.4 Komunikace složek IZS	32
2.4.1 Zásady krizové komunikace.....	34
2.4.2 Organizace spojení v IZS.....	34
3 FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ IZS	35
3.1 Finanční zabezpečení krizových opatření	35
3.2 Finanční odbor ředitelství HZS ČR	36
3.2.1 Oddělení rozpočtu, analytiky a rozborové činnosti.....	36
3.2.2 Oddělení finančního účetnictví, výkaznictví a statistiky.....	36
3.2.3 Oddělení kapitálových výdajů a věcného plánování.....	36
3.3 Dotace na koncové prvky jednotného systému varování a vyrozumění	37
3.4 Dotace na požární techniku v roce 2009	37
4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A KRIZOVÉ ŠTÁBY	39
4.1 Úrovně řízení v IZS	39
4.2 Činnost štábu	41
4.3 Aktivace – svolání krizového štábu	43
4.4 Složení krizového štábu, povinnosti členů a úkoly pracovních skupin	43
4.4.1 Složení krizového štábu.....	43
4.4.2 Povinnosti a úkoly členů krizového štábu.....	43

4. 5 Ústřední krizový štáb	44
4. 6 Štáb ministerstva vnitra	45
4.7 Spolupráce mezi starostou obce s rozšířenou působností.....	45
5 ANALÝZA NA ÚZEMÍ OKRESU RYCHNOV NAD KNĚŽNOU	48
Bezpečnostní rada a krizový štáb	50
5.1 Centrální stanice Rychnov nad Kněžnou.....	50
5.2 HZS Královéhradeckého kraje, územní odbor Rychnov nad Kněžnou	52
5.2.2 Porovnání typů událostí v letech 2006 – 2008.....	58
5.2.3 Počet událostí na území obcí s rozšířenou působností.....	60
5.2.4 Měrné ukazatele	63
ZÁVĚR.....	70

Seznam obrázků a tabulek

Obr. 1 Složky IZS	15
Obr. 2 Základní úkoly jednotek PO	21
Obr. 3 Předurčenost jednotek PO v plošném pokrytí.....	23
Obr. 4 Struktura spolupráce HZS.....	42
Obr. 5 Struktura HZS ČR a vztah k územním správním úřadům v IZS	47
Obr. 6 Graf procentuálního podílu zásahů jednotlivých druhů jednotek PO.....	56
Obr. 7 Graf počtu událostí na okrese RK podle typu události	57
Obr. 7 Graf porovnání počtů jednotlivých typů událostí v letech 2006-2007	59
Obr. 8 Graf vývoje počtu řešených událostí v letech 2003-2008 po okresech	61
Obr. 9 Graf procentuálního zastoupení jednotlivých okresů na celkovém počtu událostí v roce 2008.....	61
Obr. 10 Graf počtu profesionálních hasičů v Královéhradeckém kraji	62
Obr. 11 Graf počtu událostí na území obcí s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji	63
Obr. 12 Graf poměru obyvatel a profesionálních hasičů	65
Obr. 13 Graf poměru zásahů a profesionálních hasičů	66
Obr. 14 Graf poměru hasičských zásahů a obyvatel.....	67
Obr. 15 Graf Relace rozlohy a počtu zásahů v jednotlivých okresech	68
Obr. 16 Graf poměru profesionálních hasičů a kilometrů čtverečních	69
Tab. 1 Operační hodnota jednotek PO dle kategorií.....	19
Tab. 2 Kategorie jednotek požární ochrany	20
Tab. 3 Základní tabulka plošného pokrytí území ČR jednotkami PO	22
Tab. 4 Zdroj Český statistický úřad	49
Tab. 5 Počet zásahů jednotek požární ochrany na okresu RK	55
Tab. 6 Požáry na okrese Rychnov.....	57
Tab. 7 Počet událostí na území okresu Rychnov nad Kněžnou podle typu události	57
Tab. 8 Jednotlivé typy událostí v letech 2006 až 2007	58
Tab. 9 Přehled zraněných, usmrcených, záchráněných a evakuovaných osob – porovnání let 2006 až 2008.	60
Tab. 10 Počty událostí v letech 2003-2008.....	60
Tab. 11 Zásahy požárních stanic HZS Královéhradeckého kraje za rok 2008	62
Tab. 12 Počet obyvatel a rozloha v okresech.....	63
Tab. 13 Výčet obyvatel, rozlohy a úkonů na jednoho profesionálního hasiče	64
Tab. 14 Poměr hasičů a obyvatel	64
Tab. 15 Počet profesionálních hasičů a obyvatel v jednotlivých okresech.....	65
Tab. 16 Počet profesionálních hasičů a zásahů v jednotlivých okresech.....	66
Tab. 17 Počet obyvatel a zásahů v jednotlivých okresech	67
Tab. 18 Rozloha a počty zásahů v jednotlivých okresech	68
Tab. 19 Rozloha a počet profesionálních hasičů v jednotlivých okresech	69

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože v dnešní době dochází k čím dál častějším dopravním nehodám, požárům a jiným mimořádným událostem, které nás občany postihují. Z tohoto důvodů jsem se rozhodla soustředit svou pozornost na integrovaný záchranný systém, především na Hasičský záchranný sbor v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V první části jsem se zabývala nejen obecnou charakteristikou složek integrovaného záchranného systému, ale také charakterizovala jednotky požární ochrany, jejich druh, kategorii a organizaci. Dále jsem uvedla cvičení a komunikaci složek, finanční zabezpečení integrovaného záchranného systému a krizové štáby. V druhé části práce jsem posuzovala HZS na území okresu Rychnov nad Kněžnou v porovnání s dalšími okresy Královéhradeckého kraje.

Zdrojem informací pro tuto práci byla převážně odborná literatura a informace od příslušníků z řad profesionálních i dobrovolných hasičů. Dále jsem vycházela z novinových a časopisových článků, webových stránek hasičských záchranných sborů, důvěryhodných empirických údajů a analýzy dat.

Cílem této práce je obecný popis integrovaného záchranného systému a analýza Hasičského záchranného sboru i Sboru dobrovolných hasičů v porovnání s okresy Královéhradeckého kraje a zhodnotit stav působení jednotek požární ochrany a navrhnout případná opatření.

1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SLOŽEK IZS

Integrovaný záchranný systém je účinným systémem vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob. Je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií, nehod a živelných pohrom. Je to systém s modelovými postupy mezi jeho složkami a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Mimo všeobecné zásady prevence, plánování a přípravy na mimořádné události a krizové situace je kladen důraz na praktické řešení záchranných a likvidačních prací i zabezpečování ochrany obyvatelstva za nevojenských krizových situací. Mezi základní složky IZS patří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky.

Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému. Povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. V současnosti hraje Hasičský záchranný sbor ČR zásadní roli i v přípravách státu na mimořádné události. Od roku 2001, kdy došlo ke sjednocení Hasičského záchranného sboru ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, má Hasičský záchranný sbor ČR ve své kompetenci i ochranu obyvatelstva.

Integrovaný záchranný systém vznikl jako nezbytnost každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod, atd.).

1.1 Složky IZS

Zákon o IZS začíná platit pokud záchranné a likvidační práce provádí alespoň dvě složky IZS. Složky se v IZS rozdělují na základní a ostatní.

1.2 Základní složky IZS

Základními složkami IZS podle §4 odst. a) zákona o IZS jsou Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje, dále zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky, které jsou schopny nepřetržitě a rychle zasahovat v místě mimořádné události, mají celoplošnou působnost na území celého státu, obsluhují a obstarávají telefonní linku tísňového volání.

Má-li obec jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je začleněna do plošného pokrytí území kraje (vydává se nařízení kraje na základě zákona o požární ochraně), je tato jednotka základní složkou IZS.

1.2.1 Hasičský záchranný sbor

Hasičský záchranný sbor tvoří generální ředitelství hasičského záchranného sboru, které řídí hasičské záchranné sbory krajů a Hasičské záchranné sbory krajů.

HZS kraje v rámci svěřené působnosti na úseku IZS¹:

Zabezpečuje plnění úkolů operačních a informačních středisek IZS, organizuje spolupráci mezi správními úřady a obcemi v kraji při zpracování poplachového plánu IZS, zajišťuje havarijní připravenost a ověřuje ji taktickými cvičeními, reguluje IZS na úrovni kraje, spolupůsobí při zpracování a aktualizaci povodňového plánu, zpracovává poplachový plán IZS kraje, usměrňuje záchranné a likvidační práce a vykonává úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací.

1.2.2 Jednotky požární ochrany²

Jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je součástí hasičského záchranného sboru kraje. Je složena z příslušníků, kteří vykonávají činnost jako své hlavní povolání.

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku se skládá ze zaměstnanců, vykonávajících činnost v jednotce jako své zaměstnání. Tuto jednotku nalezneme např. v Paramu, Synthesii, na letištích a mají je i České dráhy.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v jednotce požární ochrany jako své zaměstnání. Obec zřizuje a spravuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce. Každá obec musí mít ze zákona jednotku sboru dobrovolných hasičů obce. Pokud obec není schopna zřídit, tak spojí prostředky s jinou obcí a vznikne tak společná jednotka, nebo zřídí požární hlídku obce.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku je složena ze zaměstnanců, kteří nevykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání. Tuto jednotku mají např. u armády. Jedná se o příjezd jednotek hasičského záchranného sboru kraje na zásah do prostoru rozsáhlejší budovy, ve které se neorientují a nevyznají, tato jednotka jim přispěje svými znalostmi.

¹ www.hzspa.cz

² zákon č. 133/1985 Sb., O požární ochraně

1.2.2 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba poskytuje podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, přednemocniční neodkladnou péči, což je péče o postižené na místě vzniku jejich úrazu nebo náhlého onemocnění a během jejich dopravy k dalšímu odbornému ošetření.

Základní úkoly a organizační uspořádání soustavy zařízení a pracovišť záchranné služby jsou vymezeny ve vyhlášce č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů.

Zdravotnická záchranná služba nepřetržitě zabezpečuje:

- kvalifikovaný příjem, zpracování, vyhodnocení tísňových výzev a určení nejvhodnějšího způsobu poskytování přednemocniční neodkladné péče na místě vzniku
- dopravu nemocných v podmínkách neodkladné péče mezi zdravotnickými zařízeními
- dopravu spojenou s plněním transplantačního programu
- dopravu nemocných ze zahraničí do České republiky
- dopravu odborníků k zabezpečení naléhavé péče, popřípadě léků a krve nutné k dalšímu poskytování péče
- spolupráci s hasičskými záchrannými sbory krajů, operačními a informačními středisky IZS

1.2.3 Policie České republiky

Pro IZS platí, že Policie zajišťuje:

- volný průjezd vozidel záchranných složek IZS
- varování obyvatelstva v okolí vzniku mimořádné události
- vyklizení a uzavření ohroženého prostoru
- zabezpečení odklonu dopravy
- usměrňování vstupu a vjezdu do ohroženého prostoru nepovoleným osobám
- střežení a zabezpečení majetku evakuovaných osob
- poskytnutí speciálních činností (pyrotechnici, potápěči)
- zajištění odborné činnosti v místě mimořádné události (...stop, důkazů, pachatelů, identifikace obětí apod.)

1.3 Ostatní složky IZS

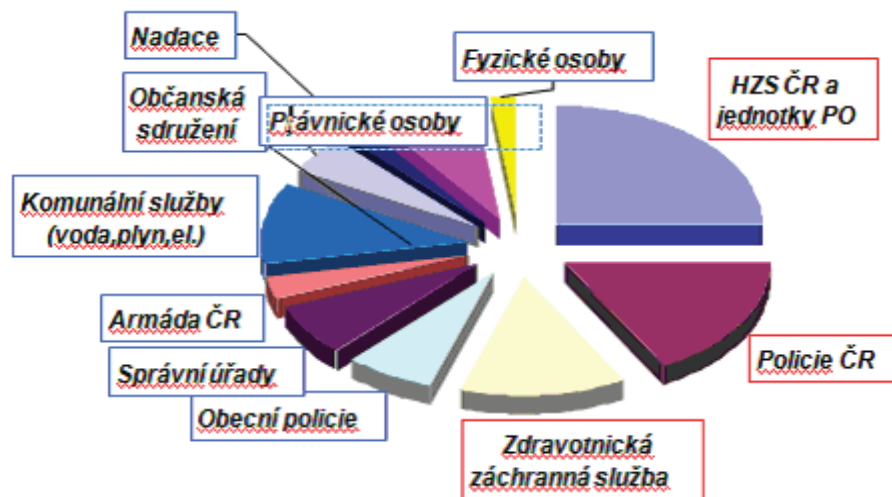
Celý systém pak řeší i plánovitou pomoc ostatních složek IZS podle § 4 odst. 2 zákona o IZS. Ostatními složkami jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armády ČR), ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (městská policie, vězeňská služba), ostatní záchranné sbory (horská služba, vodní záchranná služba, speleologická záchranná služba), orgány ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra), havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (komunální služby, odtahové služby, pohotovostní zámečnické služby), zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů (Český červený kříž, Lékaři bez hranic), odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic. Ostatní složky integrovaného záchranného systému umožňují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

Pro podporu složek IZS při rozsáhlých mimořádných opatřeních mohou být za jistých podmínek použity i hospodářská opatření pro krizové stavy.

Aby bylo zřejmé, jaké ostatní složky IZS do systému patří, je sestaven poplachový plán IZS kraje, ve kterém jsou registrovány síly a prostředky, způsob jejich vyrozumění pro případ povolání k mimořádné události a doba uvedení složky IZS do akceschopnosti zasáhnout. Do poplachového plánu IZS kraje zařazuje ostatní složky Hasičský záchranný sbor kraje (dále jen „HZS kraje“) poté, co s ní uzavře dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání podle §21 zákona o IZS. Důležité je, že také poplachový plán IZS kraje je vydáván nařízením kraje jako požární poplachový plán, jehož je součástí.

S poplachovým plánem IZS pracuje operační a informační středisko IZS HZS kraje („KOPIS“) s jeho výpisem pro území okresu operační a informační středisko územního odboru HZS kraje (OPIS ÚO). Prostřednictvím KOPIS a podle poplachového plánu IZS kraje mohou starostové obcí s rozšířenou působností nebo hejtman kraje, pokud provádí koordinaci záchranných a likvidačních prací, vyžadovat síly a prostředky pro záchranné a likvidační práce pro nasazení v jejich správním obvodu.

Je důležité také vědět, že zařazení složky v IZS se nemění její právní subjektivita, způsob zřízení, organizace nebo způsob financování. Složka IZS se však musí podřídít zásadám koordinace při společném zásahu.

Obr. 1 Složky IZS

1.4 Jednotky požární ochrany

Za jednotku požární ochrany (dále jen „jednotka PO“) se považuje organizovaný systém, který je tvořen odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.).

Hlavním úkolem jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Jednotky PO působí buď v organizačním nebo operačním řízení. V organizačním řízení se jedná o činnost, která vede k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany a plnění úkolů jednotek PO. Jde o činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany, apod. Operační řízení postihuje činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Tyto činnosti obsahují výjezd jednotky PO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod.

Hasiči jsou v jednotce PO rozčleněni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, případně skupin. Četu představují 2 až 3 družstva, případně skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (1+5). Družstvo o zmenšeném početním stavu se skládá z velitele a dalších tří hasičů (1+3). Skupinu vytváří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči. Jestliže je jednotka sestavená z hasičů dvou druhů jednotek PO nebo hasičů nejméně jedné

jednotky PO a osob z dalších složek integrovaného záchranného systému nebo hasičů nejméně jedné jednotky PO a osob, které poskytují osobní a věcnou pomoc, nazývá se tato jednotka odřadem.

1.4.1 Organizace jednotek požární ochrany

V nynější době se ve všech evropských zemích nepřetržitě posuzují finanční náklady na různé organizační složky státní správy a samosprávy, kam také patří i jednotky požární ochrany. Každá země má jednotky požární ochrany uspořádané v různých systémech a současně se snaží porovnávat náklady na tyto systémy s ostatními.

Mnohdy uváděným údajem je počet hasičů na 1000 obyvatel. Tento údaj však neříká nic o efektivitě a skutečných nákladech na systém jednotek požární ochrany a je zavádějící, protože nebere v úvahu infrastrukturu, demografické charakteristiky a zákonodárství dané země. Rozdílnost systémů jednotek požární ochrany je kromě ekonomických možností dané země dána i nemateriálními faktory. Významnou úlohu zde hraje politika, tradice, historické zkušenosti a mentalita obyvatel. Neexistuje ani jednoznačná odpověď, na jakém základě (profesionální nebo dobrovolné) systém jednotek požární ochrany stavět. Obvykle mezi pojmem "dobrovolný" a "nejlevnější" není rovnítko a to z důvodu nákladů na vybavení, nutného množství hasičů zabezpečující neustálou akceschopnost jednotky, malé operační působnosti a malé zkušenosti hasičů.

Náklady na vybavení jednotek požární ochrany ve srovnání s frekvencí jeho využití, velkou rychlostí zastarávání, složitostí výcviku hasičů a potřeby získávat praktické zkušenosti z reálných zásahů, nároků na fyzickou, zdravotní a psychickou způsobilost, jsou souborem otázek, které je nutné stále vyhodnocovat a řešit je v souladu s požadavky, které plynou ze zásahové činnosti a ekonomických možností dané země. Samozřejmě by bylo zcela nesprávné vhodně nevyužít a nekombinovat dobrovolné a profesionální jednotky požární ochrany. V případě České republiky se jedná o čistě systémovou záležitost, která vychází z nároků na výslednou účinnost systému s ohledem na míru nebezpečí určitého území státu.

1.4.2 Druhy jednotek požární ochrany

Podle zřizovatele jednotky PO a vztahu osob, které vykonávají činnost v těchto jednotkách, ke zřizovateli jednotky PO se jednotky PO dělí na:

1. jednotky hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje), které jsou součástí hasičských záchranných sborů krajů a jsou ustanoveny státem. V těchto jednotkách provádějí činnost příslušníci hasičského záchranného sboru kraje jako své povolání ve

- služebním poměru,
2. jednotky sborů dobrovolných hasičů obce (SDH obce), které zakládá obec, resp. město, a činnost v těchto jednotkách vykonávají členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obce na základě dobrovolnosti, případně někteří členové mají možnost vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo hasičskému záchrannému sboru kraje,
 3. jednotky hasičského záchranného sboru podniku (HZS podniku), které jsou zřizovány právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami.
 4. jednotky sborů dobrovolných hasičů podniku (SDH podniku), zřizované právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami. Činnost v těchto jednotkách je vykonávána na základě dobrovolnosti.

Na každý druh jednotky PO jsou vymezeny rozdílné nároky z hlediska jejich operační hodnoty, dané dobou výjezdu od nahlášení mimořádné události a maximální dobou dojezdu na místo zásahu, a rozdílné nároky na osoby, které vykonávají činnost v těchto jednotkách z hlediska odborné, fyzické, zdravotní a psychické způsobilosti.

1.4.3 Operační hodnota jednotek požární ochrany

Každý druh jednotky PO má pro účely operačního řízení stanovenou jasnou hodnotu. Tato hodnota odpovídá schopnosti jednotky PO zahájit a provádět plnění úkolů v operačním řízení na místě zásahu. Operační hodnotu jednotky PO tvoří:

- doba výjezdu jednotky PO z místa své trvalé dislokace po vyhlášení poplachu,
- územní působnost jednotky PO (doba jízdy, resp. vzdálenost, na místo zásahu).

Doba výjezdu jednotky PO je vymezena vyhláškou č. 247/2001, o organizaci a činnosti jednotek PO. Tato doba je maximálně 2 minuty pro jednotky PO složené výhradně z hasičů z povolání, 10 minut pro jednotky složené výhradně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání, 5 minut pro jednotky PO, které se skládají z hasičů uvedených v předchozích dvou bodech nebo hasičů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

Územní působností jednotky PO se pokládá optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky k místu zásahu, která vymezuje území jejího standardního působení, tzv. "hasební obvod". Vyjadřuje se buď v minutách či kilometrech (při rychlosti jízdy vozidla 45 - 60 km/h dle místních podmínek). Při stanovení územní působnosti jednotek PO se vycházelo ze statistických analýz zásahů jednotek PO a v potaz se braly i zkušenosti z ostatních evropských států.

1.4.4 Kategorie jednotek požární ochrany

Pro účely plošného pokrytí území ČR jednotkami PO (viz. organizace systému jednotek PO) se podle operační hodnoty (viz. tabulka č.1) dělí jednotky PO do šesti kategorií JPO I až JPO VI:

JPO I	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) nebo jejich kombinaci, • poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti, • v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce.
JPO II/1	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO II/2	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO III	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO IV	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody
JPO V/1	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200
JPO V/2	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel více než 200
JPO VI	<ul style="list-style-type: none"> • jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.
Nezařazené	<ul style="list-style-type: none"> • jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V/1. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech.

Tab. 1 Operační hodnota jednotek PO dle kategorií

Kategorie jednotky PO	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu [min]	2	5	10	2	10	10
Územní působnost [min]	20	10	10	není	není	není
Počet jednotek PO ¹⁾	238	202	1339	94	5802	256
Druh jednotky PO	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku

¹⁾ Stav jednotek PO k 31. 12. 2008

Tab. 2 Kategorie jednotek požární ochrany

Jednotky PO kategorie JPO I až JPO III na vyzvání územně příslušného operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru ČR realizují zásah i mimo katastrální území obce v níž jsou umístěny. Jednotky PO kategorie JPO IV až JPO VI provádí úkoly jednotky v místě, které náleží katastrálnímu území obce nebo prostoru podniku svého zřizovatele. Po úmluvě se zřizovatelem mohou být jednotky kategorie JPO IV až JPO VI používány k zásahům i mimo svůj územní obvod.

1.4.5 Systém jednotek požární ochrany

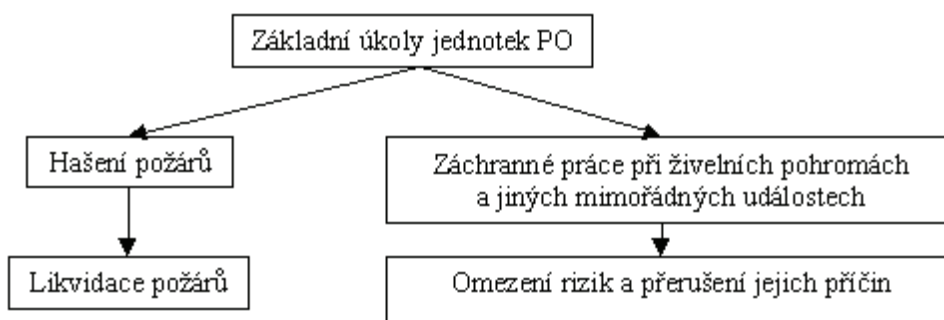
Vzhledem k tomu, že není možné vyloučit vznik požáru nebo jiné mimořádné události kdekoli na území České republiky (dále jen "ČR"), je zapotřebí zhotovit určitý systém jednotek požární ochrany, který plošně v celé ČR zajistí účinnou pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků (hasičů, požární techniky a dalších prostředků požární ochrany).

Původně byl systém jednotek PO vytvořen pro hašení požárů. S technickým rozvojem společnosti však vznikla potřeba zasahovat nejen u požárů, ale i u dalších událostí - dopravních nehod, havárií s únikem nebezpečných látek a ropných látek, živelních pohrom, apod. V tomto směru se systém člení i nyní.

Svým účelem je tedy systém jednotek PO vytvořen jako donucovací nástroj proti vzniklým požárům, živelním pohromám a jiným mimořádným událostem. Úkolem jednotek PO je provést likvidaci požáru. Pochopitelně nemají za úkol učinit veškerá opatření, která vedou k likvidaci živelných pohrom a jiných mimořádných událostí, ale výhradně opatření nutná k odstranění přímé hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí. (viz. obrázek č. 2 - Základní úkoly jednotek PO).

Z toho to důvodu je nutné si uvědomit, že se musí stanovit hranice možností jednotek PO z hlediska jejich vybavení, odborné přípravy a pravomocí při provádění zásahu.

Při tvorbě systému jednotek PO se vychází ze dvou základních hledisek – organizace systému jednotek PO (druhy jednotek PO, vzájemné vazby, dislokace, vybavení) a zásahové činnosti jednotek PO. Obě hlediska se vzájemně podmiňují. V případě, že by organizace jednotek PO nezohledňovala míru rizik vzniku požárů a jiných mimořádných událostí v souvislosti se zásahovou činností jednotek PO, nemohly by tyto jednotky vykonat účinný zásah.

Obr. 2 Základní úkoly jednotek PO

1.4.6 Organizace systému jednotek požární ochrany

Základní východisko organizace systému jednotek PO spočívá v tom, že každému katastrálnímu území obce je, dle stupně jeho nebezpečí, předurčeno odpovídající zajištění jednotkami PO (viz. tabulka č. 3), které zaručuje:

- dobu dojezdu jednotek PO, danou operační hodnotou jednotek PO podle jejich druhu,
- množství sil a prostředků jednotek PO (počet jednotek PO a jejich vybavení, počet hasičů), které se do určeného časového okamžiku dostaví na místo zásahu.

Stupeň nebezpečí území obce		Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Legenda:

1 JPO - jedna jednotka PO

2 JPO - dvě jednotky PO

min - minut.

Tab. 3 Základní tabulka plošného pokrytí území ČR jednotkami PO

Struktura jednotek PO je vybudovaná podle této zásady a ručí za základní úroveň pomoci, která je poskytována jednotkami PO a je označována za **plošné pokrytí území ČR jednotkami PO** (dále jen „plošné pokrytí“). Plošné pokrytí vychází z § 65 odst. 6 zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně. Stupeň nebezpečí území obce se určuje na základě ohodnocení míry rizika vzniku mimořádné události v katastrálním území dané obce v souvislosti s počtem obyvatel trvale žijících v tomto katastrálním území, charakterem katastrálního území a počtem zásahů jednotek PO za rok v daném katastrálním území. Tyto základní rysy určují pravděpodobnost vzniku mimořádné události v daném katastrálním území obce. Vyšší počet obyvatel, historická zástavba, rekreační oblasti, průmyslové oblasti či dopravní uzly zvyšují možnost vzniku požárů či jiných mimořádných událostí.

Zjištění doby dojezdu jednotek PO a minimálního množství sil a prostředků jednotek PO vychází ze statistické analýzy zásahové činnosti jednotek PO. Určení maximální doby dojezdu jednotek PO vychází především z pravděpodobnosti záchrany lidského života a průměrné plochy požáru v závislosti na době dojezdu jednotek PO a dále z ekonomicky přípustného zatížení negativními následky, které byly způsobeny požárem či jinou mimořádnou událostí.

Statistické údaje ukazují, že na likvidaci průměrného požáru stačí 6 hasičů. Hasiči samozřejmě nehasí výhradně požár, ale provádí také průzkum, záchranu či evakuaci osob, poskytují naléhavou zdravotnickou pomoc, rozebírají konstrukce, zabezpečují hasiče, kteří

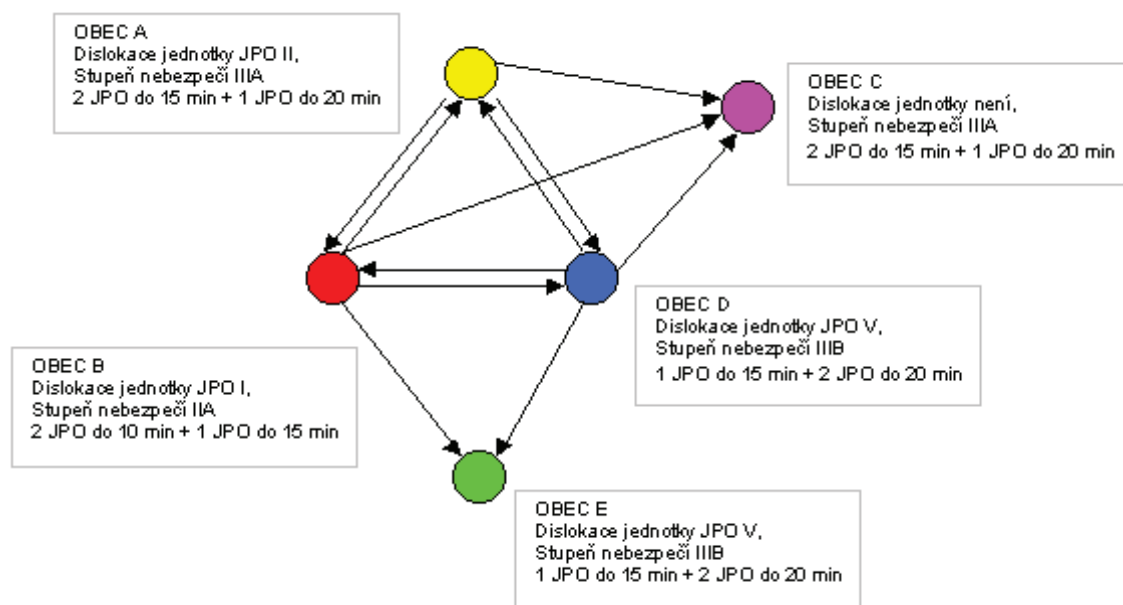
pracující v nebezpečném prostředí, apod. Na běžný požár je tedy potřeba cca 10 hasičů. Pokud budeme uvažovat o tom, že nejmenší jednotka PO je tvořena 4 hasiči (což není možné vždy splnit), potom na běžný požár je potřeba koncentrovat minimálně tři jednotky PO.

1.4.7 Předurčenost jednotek požární ochrany v plošném pokrytí

Praktickým uskutečněním plošného pokrytí je, že rozmístění a velikost jednotlivých druhů jednotek PO je vybírána tak, aby katastrální území obcí v souvislosti se stupněm nebezpečí byly zajištěny požadovaným minimálním množstvím sil a prostředků jednotek PO. Jednotky PO jsou podle své operační hodnoty přiřazovány k jednotlivým katastrálním územím obcí (viz. obrázek č. 3 - Předurčenost jednotek PO v plošném pokrytí).

Na obrázku č. 3 je zobrazeno zabezpečení pěti obcí s odlišným stupněm nebezpečí. Je zřejmé, že obec C jednotku PO nevybudovala a základní míru pomoci zajišťují jednotky PO s územní působností. S jednou z nich může obec podepsat smlouvu o sdružení prostředků ve smyslu § 69a zákona o požární ochraně. Touto dohodou je zabezpečen dojezd společné jednotky PO tak, aby její zásah byl z časového hlediska vyhovující pro zabezpečení katastru obce v souladu se základními požadavky plošného pokrytí.

Z právního aspektu je podstatné, že předurčenost jednotek PO pro daný katastr obce je určena nařízením kraje, které má charakter právního předpisu.

Obr. 3 Předurčenost jednotek PO v plošném pokrytí

1.5 Hasičský záchranný sbor ČR

Nejvýznamnějším úkolem Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“) je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.

Hasičský záchranný sbor ČR je základní složkou integrovaného záchranného systému (IZS). HZS zajišťuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Při provádění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů, mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. HZS ČR má právo s těmi to subjekty uzavírat dohody o spolupráci.

Hasičský záchranný sbor ČR v současnosti hraje stěžejní roli i v přípravách státu na mimořádné události. Od roku 2001, kdy došlo ke sloučení Hasičského záchranného sboru ČR (HZS ČR) s Hlavním úřadem civilní ochrany, má HZS ČR ve své působnosti i ochrany obyvatelstva - podobně, jako tomu je i v některých dalších evropských státech.

HZS ČR je tvořen generálním ředitelstvím HZS ČR. Dále je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranného útvaru HZS ČR v Hlučíně. Součástí Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: Odborná učiliště požární ochrany (ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech), Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc.

1.5.1 Úkoly, činnost, organizace, působnost

Významnými změnami prošla profesionální požární ochrana na počátku 70. let. Začal se měnit podíl zásahové činnosti jednotek požární ochrany ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů. Profesionální jednotky požární ochrany svou akceschopností postupně nahrazovaly některé druhy technických služeb. Této skutečnosti bylo nutné přizpůsobit právní úpravu a organizaci. Na přelomu tisíciletí proces vyvrcholil. Byla rozšířena působnost Ministerstva vnitra o problematiku krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému. Díky tomu byly projednány a schváleny nové zákony. Nová právní úprava nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2001 a znamenala zásadní změnu v postavení, působnosti a organizaci Hasičského záchranného sboru ČR.

Působnost Hasičského záchranného sboru ČR upravuje zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

Zákonem o Hasičském záchranném sboru ČR došlo ke změně působnosti HZS ČR tak, že hasičské záchranné sbory okresů jsou nahrazeny hasičskými záchrannými sbory krajů. Při větších mimořádných událostech vyžadující spolupráci více složek, upravuje jejich práva a povinnosti **zákon o integrovaném záchranném systému**. Tento zákon vymezuje pojem IZS. Dále upravuje kompetence státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků na všech řídicích úrovních (celostátní, krajská, i obecní). Jedná se pouze o vymezení pravidel pro společný zásah těchto složek, které po skončení záchranných a likvidačních prací nadále vykonávají svoji základní činnost. **Zákon o krizovém řízení** upravuje situace, kdy míra mimořádné události (živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie) je tak velká, že běžná činnost správních úřadů a složek IZS nepostačuje na jeho likvidaci. V tomto případě mluvíme o krizové situaci a jako opatření se vyhláší některý z krizových stavů. Tento zákon nás seznamuje s úplně novou úpravou problematiky, která dosud nebyla právně podchycena a upravuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. Podle zákona jsou orgány krizového řízení vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, orgány kraje, a orgány obce.

Zákon o požární ochraně formuluje podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro zajišťování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech. Správními úřady na úseku požární ochrany jsou Ministerstvo vnitra, hasičský záchranný sbor kraje jsou správními úřady na úseku požární ochrany. Úkoly státní správy na úseku požární ochrany vykonávají také orgány krajů a orgány obcí.

Neoddělitelnou součástí zahraniční politiky České republiky je poskytování **humanitární pomoci do zahraničí**. Realizuje se na bilaterální úrovni nebo prostřednictvím mezinárodních vládních i nevládních organizací. Na základě žádosti postižené země je humanitární pomoc do zahraničí poskytována prostřednictvím zastupitelských úřadů nebo mezinárodních organizací. Ministerstvo vnitra podle

zákona o IZS provádí úkoly v oblasti začlenění České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí.

Základní formy poskytování pomoci jsou záchrannářská, materiální, finanční, poradenská a kombinovaná. V rámci HZS ČR vznikly speciální záchranné jednotky – USAR odřady

(Urban Search and Rescue Team – vyhledávací a záchranný odřad do obytných oblastí). Tyto jednotky se aktivně podílejí na mezinárodních záchranných operacích. Hlavním úkolem USAR odřadu je záchrana osob z objektů zřícených vlivem různých jevů, především zemětřesením nebo výbuchem. Členové odřadu jsou vycvičeni podle mezinárodních standardů a rychle připraveni k nasazení při velkých katastrofách doma i v zahraničí. USAR odřad je nepřetržitě připraven a schopen se přizpůsobit i jinému druhu záchranných prací. Připojením dalších speciálních modulů pak vzniká odřad např. chemicko-analytický, povodňový, požární, zdravotnický apod.

1.6 Sbory dobrovolných hasičů

Podle § 68 zákona č. 135/1985 Sb., o požární ochraně, je povinností každé obce zřídit jednotku sboru dobrovolných hasičů. Některé obce jednotek zřizují více. Samostatné sbory dobrovolných hasičů zřizují též některé průmyslové, dopravní a jiné firmy. Většina sborů má ve svém názvu buď celá slova Sbor dobrovolných hasičů nebo jen zkratku SDH.

Členové sborů dobrovolných hasičů obcí jsou sdruženi v několika organizacích. Nejpočetnější a největší členskou základnu má občanské sdružení s názvem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS). Mimo této organizace jsou dobrovolní hasiči sdruženi v organizacích Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Sbory jsou označeny šesticiferným evidenčním číslem (první trojčíslí odpovídá okresu) a podle své velikosti, významu a vybavení se člení do kategorií: největší sbory bývají v kategorii II, jiné významnější sbory v kategorii III, malé sbory v kategorii V a podnikové v kategorii IV.

První český dobrovolný sbor hasičů vznikl ve městě Velvary 7. května 1864. Činnost dobrovolných hasičů se rozvíjela i po vzniku profesionální požární ochrany. Dobrovolné hasičské sbory tak byly, jsou a budou neoddelitelnou součástí systému požární ochrany u nás. V roce 2007 bylo v jednotkách sborů dobrovolných hasičů evidováno celkem 76 026 dobrovolných hasičů.

1.6.1 Struktura jednotek sborů dobrovolných hasičů (SDH):

- jednotky SDH obcí,

- jednotky SDH podniků.

Spolu s HZS ČR jednotky SDH obcí a podniků vytvářejí jednu ze základních složek integrovaného záchranného systému. Ke konci roku 2008 bylo v České republice evidováno celkem 7 348 jednotek SDH obcí a 258 jednotek SDH podniků. Jednotky SDH obcí a podniků mají výrazný podíl na zásahové činnosti jednotek požární ochrany. Realizují hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. V roce 2007 zasahovaly jednotky SDH obcí 33 420 krát a jednotky SDH podniků 690 krát. K zvyklostem dobrovolných hasičů se řadí i bohatá aktivita v kulturní a sportovní oblasti, při výchově mladé generace, ve veřejně prospěšné činnosti a v péči o rozvoj tradic. SDH obcí patří mezi nejrozsáhlejší a nejpočetnější dobrovolné organizace v České republice.

Dobrovolní hasiči jsou nepostradatelnou složkou pro fungování systému plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany. V jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí je nyní více než 70 000 hasičů, kteří s těmi profesionálními úzce kooperují a bez jejich pomoci by nemohla ČR zaručit občanům takovou míru bezpečnosti proti mimořádným událostem, jaké se těší v současné době. Jen v roce 2008 zasahovaly jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí u 32 507 mimořádných událostí – likvidovaly např. 13 609 požárů, zasahovaly u 3 054 dopravních nehod a pomáhaly odstraňovat následky 3 737 případů živelních pohrom.

Právě nedocenitelné role dobrovolných jednotek požární ochrany si je Ministerstvo vnitra a Hasičský záchranný sbor ČR vědom a právě proto zaopatřil historicky jedinečnou podporu v podobě nového vybavení pro více než 33 000 dobrovolných hasičů obcí kategorie JPO. Celkem 33 000 kusů nových ochranných oděvů (vždy blůza, kalhoty a zásahové boty) a to i v těch nejmenších obcích, které nikdy předtím od státu nedostaly žádnou formu finanční podpory za neobyčejnou práci, kterou vykonávají.

2 CVIČNÍ A KOMUNIKACE SLOŽEK IZS

2.1 Cvičení složek IZS

Na základě odborné přípravy jednotek požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) a na základě přípravy dalších složek IZS jsou HZS krajů pořádána prověřovací nebo taktická cvičení.

Oprávnění k nařízení cvičení a schvalování dokumentace cvičení pro jednotky PO je řešeno v souladu s § 39 vyhlášky o jednotkách PO. Podle § 17 zákona o IZS a § 17 vyhlášky o IZS je způsobilý prověřovací nebo taktické cvičení nařídit ministr vnitra, generální ředitel hasičského záchranného sboru nebo jeho zástupce, hejtman kraje, přednosta okresního úřadu, primátor na území hlavního města Prahy, starosta obce, ředitel hasičského záchranného sboru kraje nebo jeho zástupce, ředitel územního odboru hasičského záchranného sboru kraje, velitel jednotky a příslušníci, kteří v rámci výkonu státního požárního dozoru kontrolují akceschopnost jednotky, statutární zástupce právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, které jednotku zřídily.

Cílem prověřovacího a taktického cvičení je ověření přípravy složek IZS a orgánů podílejících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Při oznámení požáru nebo mimořádné události musí být ohlašovna požáru, operační středisko nebo jiné místo upozorněny, že jde o prověřovací cvičení, v případě že nejsou sami prověřovány. Postup taktického cvičení je předem projednán se zúčastněnými složkami a orgány.

2.1.1 Prověřovací cvičení

U jednotek PO prověřuje připravenost a akceschopnost jednotek. Dále slouží k prověření požárního řádu obce, dokumentace zdolávání požárů, havarijních plánů nebo ke kontrole součinnosti mezi jednotkami PO a dalšími složkami IZS. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky IZS.

2.1.2 Taktické cvičení

U jednotek PO ověřuje schopnosti velitelů jednotek a štábu vést jednotky PO a ověřit znalosti území. Uskutečňuje se za účelem přípravy jednotek PO nebo štábů na zdolávání požárů nebo záchranných prací. Cvičení jsou zejména zaměřena na taktickou úroveň řízení zásahu jednotek a organizují je velitelé jednotek PO v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy.

Taktické cvičení IZS se dle rozsahu provedení cvičení a úrovně koordinace složek IZS člení na taktickou, operační a strategickou úroveň.

Kromě taktických cvičení jednotek PO a IZS jsou i cvičení, která se připravují v rámci zabezpečení preventivně výchovné a propagační činnosti a provádí se formou ukázky.

2.2 Organizační cvičení

Z časového hlediska lze organizaci cvičení členit na tyto etapy:

Přípravnou etapu, která začíná zařazením cvičení do plánu úkolů. Přípravná etapa obsahuje zejména výběr místa k provedení cvičení, přípravu štábů HZS a orgánů, operačních a informačních středisek IZS, jednotek PO, dalších složek IZS a přípravu rozhodčí služby a pozorovatelů. Přípravná etapa končí schválením požadované dokumentace ke cvičení.

Realizační etapu, která začíná vyhlášením simulované mimořádné události podle schváleného plánu. Realizační etapa končí provedením cvičení, tj. provedením záchranných a likvidačních prací zapojenými složkami IZS, nebo rozhodnutím řídicího cvičení. Pro popularizaci cvičení může být uspořádána tisková konference.

Vyhodnocovací etapu, která začíná podle úrovně a rozsahu cvičení sběrem hodnotících zpráv od členů rozhodčí skupiny a zahájením činnosti vyhodnocovací skupiny, která zodpovídá za komplexní analýzu cvičení, zpracování návrhů na opatření a závěrů z jednotlivých pracovišť a zpracování závěrečného vyhodnocení. Vyhodnocovací etapa končí předložením hodnocení tomu orgánu, který cvičení schválil, popřípadě nařídil a případným projednáním navrhovaných opatření.

Při přípravě cvičení, jeho realizaci a vyhodnocení je třeba postupovat diferencovaně podle rozsahu provedení cvičení a úrovně koordinace složek IZS. Námět cvičení v návaznosti na simulovaný druh mimořádné události významně ovlivňuje především přípravnou etapu a rozsah zpracování dokumentace ke cvičení.³

2.2.1 Námětové cvičení – Zdobnice a.s.

Cílem bylo prověření součinnosti cvičících jednotek při zásahu na zemědělské objekty v Hospodářském středisku Zdobnice a.s. ve Slatině nad Zdobnicí. Prověřit akceschopnost, druh vyhlášení poplachu prostřednictvím operačního střediska HZS Rychnov nad Kněžnou,

³ www.hasici.vigantice.cz nebo <http://www.hasici.vigantice.cz/informace-hasicu/clanek.php?id=5>

ověřit dojezdové časy na místo konání, výchozí zásah cisternovými automobily, vykonání průzkumu, rozvinutí a provádění dálkové dopravy vody způsobem od stroje ke stroji, prověření spojení, procvičení součinnosti jednotek PO, popularizace, propagace a šíření činnosti hasičů na veřejnost. Vyhlášení poplachu v obci, cesta k požáru a zahájení činnosti na požářišti, činnost jednotek ve dvou bojových úsecích bylo námětem cvičení.

Činnost jednotek byla ve dvou bojových úsecích. V prvním bojovém úseku byl proveden zásah na kotelnu, průzkum zakouřených prostor s použitím dýchacích technik a využití automobilních cisteren. Ve druhém bojovém úseku zasahující členové prováděli zásah na sklad slámy dálkovou dopravou vody od stroje ke stroji. Vodním zdrojem pro první bojový úsek byly nádrže cisteren, pro druhý bojový úsek řeka Zdobnice pod mostem ke mlýnu.

O plánovaném cvičení byli velitelé zúčastněných jednotek předem seznámeni na schůzce, která byla svolána do Slatiny nad Zdobnicí. Při tomto setkání byli velitelé seznámeni s plánem cvičení a činností jednotlivých jednotek. Pro dálkovou dopravu nebylo přesně vymezeno pořadí nasazených jednotek, to mělo vycházet z pořadí, v jakém se jednotlivé jednotky dostaví. Ačkoliv čas zahájení nebyl přesně určen, jednotky čekaly na signál a tak nebylo možné ověřit akceschopnost v jednotlivých obcích. Prověřit se podařilo jen dobu dojezdu a ukázalo se, že čas dojezdů odpovídá tabulkovým hodnotám.

2.2.2 Mezinárodní taktické cvičení „ROPA 2008“

Na hraničním přechodu Rozvadov se uskutečnilo mezinárodní taktické cvičení (11. Října 2008). Do cvičení bylo zapojeno 170 českých a německých záchranářů. Cílem cvičení bylo ověřit postupy, které jsou uvedeny v havarijním plánu mezinárodního ropovodu IKL (Ingolstadt-Waidhaus-Nelahozeves) při poškození na ropovodu s následným únikem ropy do životního prostředí.⁴

Pořadatelé cvičení byly HZS Plzeňského kraje, Plzeňský kraj, MERO ČR, a.s., Bavorské ministerstvo vnitra a.d. a Kraj Neustat a.d. Waldnaab. Mezinárodní ropovod IKL 347 km. Havarijní plán IKL zpracovaný pro ČR i SRN, řeší nutná opatření pro případ nouzového stavu včetně druhu, způsobu a místa nasazení požární techniky. V případě havárie na českém území mohou její následky zasáhnout i oblast na bavorském území. Kooperace záchranných složek obou států je proto v tomto případě naprosto nezbytná.

Hlavním cílem bylo ověření, ale i zdokonalení schopnosti velitelů při společném zásahu

⁴ Časopis 112-12/2008 mjr. Jaroslav KLÍMA,plk. Ing. Jiří BÁRTEK, HZS Plzeňského kraje, foto Milan VÁVRŮ a por. Jindřich RAAB

jednotek PO ČR a jednotek PO SRN, včetně ověření vzájemné komunikace a řízení jednotek při společném zásahu. Cvičení zároveň mělo zkontrolovat vhodnost vybavení jednotek PO ČR technickými prostředky na daný druh havárie.

V souladu s havarijním plánem ropovodu IKL velíny v obou zemích vyhláší poplach ve vlastní organizaci a vyzumívají havarijní a ekologické složky a dotčené správní úřady. Mimo jiné je vyzuměno krajské operační a informační středisko HZS Plzeňského kraje (dále jen „KOPIS HZS PK“), Policie ČR Tachov (dále jen „PČR“), firma Vodní zdroje, a.s., Praha a firma Dekonta, a.s. Na KOPIS HZS PK je zmíněná událost a pravděpodobnost poškození ropovodu. KOPIS HZS PK bezodkladně vysílá na předpokládané místo úniku ropy předurčenou požární techniku

Podle havarijního plánu jsou na české straně stanovena tři místa (sektory) zásahu (hraniční rybník, armaturní šachta č. 27 a Kateřinský potok v obci Diana). V prostoru parkoviště u bývalé celnice na hraničním přechodu Rozvadov je založeno společné koordinační centrum zásahu, kde jsou přítomni oba VZ se svými štáby.

Koordinační centrum bylo vybudováno spojením českého a německého týlového stanu. Český a německý velitel zásahu řídili přes svůj štáb jednotky PO na území svého státu, včetně spojení. Zároveň měl štáb nepřetržité spojení s KOPIS HZS PK. Oba štáby měly přesné informace o stavu a pohybu jednotek a tím i možnosti vzájemného nasazení sil a prostředků.

Na cvičení se podílelo celkem 178 cvičících a rozhodčích a 34 požárních automobilů z obou zemí. Dále byli přítomni zástupci bavorského ministerstva vnitra, MV-generálního ředitelství HZS ČR, hasičských jednotek SRN, představitelé samospráv a zástupci sdělovacích prostředků obou států.

Všechny zasahující složky jsou na eventuální ostrý zásah odborně i technicky připraveny. Obě strany si v průběhu cvičení v rámci společné koordinace pravidelně vyměňovaly aktuální informace a nabízely druhé straně technickou i personální pomoc, která nebyla z důvodu předem naplánovaných činností využita. Zřízení společného koordinačního centra bylo vnímáno velmi pozitivně. Jazyková bariéra byla a do budoucna je poměrně snadno řešitelná díky jazykově dobře vybaveným příslušnicím KOPIS.

Při závěrečném vyhodnocení cvičení bylo jednoznačně upozorněno na nutnost a správnost provádění společných cvičení záchranných složek obou států.

Cvičení Ropa 2008 bylo jedno z nejrozsáhlejších mezinárodních cvičení v loňském roce. Čeští a němečtí záchranáři si vyzkoušeli vzájemnou součinnost při likvidaci následků mimořádné události v blízkosti hranic. Zásady a předpisy této spolupráce se odvíjejí od česko – německé smlouvy o vzájemné pomoci při katastrofách a velkých haváriích.

2.3 Dokumentace cvičení a její archivace

Dokumentaci prověřovacího cvičení vytváří prověřující orgán obvykle formou písemné přípravy. Pro rozsáhlé prověřovací cvičení je možno vhodně aplikovat doporučený rozsah dokumentace taktického cvičení. Vyhodnocení se zpracovává samostatně. Pro prověřovací cvičení jednotky PO může být vyhodnocení nahrazeno zprávou o zásahu, vypracovanou po provedení cvičení.

Dokumentaci taktického cvičení vytváří organizátor většinou v následujícím rozsahu:

Záměr cvičení, který je výchozím dokumentem stanovující základní rozsah taktického cvičení a je podkladem pro zpracování další dokumentace cvičení. Záměr taktického cvičení schvaluje osoba kompetentní (oprávněný, povoláný) nařídít cvičení.

Organizační pokyn je pracovním dokumentem, který vymezuje pravidla pro přípravu cvičení a organizační zajištění vlastního průběhu cvičení. Organizační pokyn k zabezpečení cvičení přijímá řídící cvičení, popřípadě osoba pověřená přípravou a vykonáním cvičení.

Plán provedení taktického cvičení je přehledný prováděcí dokument, který vytváří podmínky pro organizované provedení taktického cvičení, uskutečnění stanovených cílů, procvičení všech zadaných úkolů a zabezpečení efektivního řízení cvičení.

Hodnocení taktického cvičení slouží ke zhodnocení stanovených cílů cvičení. Hodnocení dává řídící cvičení po ukončení cvičení osobě nebo orgánu, který cvičení nařídil.

Pro taktické cvičení, které bylo provedené formou ukázky, se dokumentace výše uvedeného rozsahu nezpracovává.

Při organizování cvičení jednotek PO nebo IZS se veškerá dokumentace připravuje (s výjimkou hodnocení) před realizací cvičení. Dokumentaci o hromadné odborné přípravě a o cvičení IZS zpracovatel archivuje po dobu pěti let.

2.4 Komunikace složek IZS

Při provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech se použije krizová komunikace. Krizová komunikace podle § 18 zákona o IZS je přenos informací mezi státními orgány, územními samosprávnými orgány a složkami IZS za použití hlasových a datových prostředků pro přenos informací veřejné telekomunikační sítě a také vybraných částí neveřejných telekomunikačních sítí. Stanovuje zásady postupu krizové komunikace, spojení

v IZS a uspořádání sdílených dat. Dále způsoby využívání telekomunikačních sítí složkami IZS. Ministerstvo vnitra musí poskytnout orgánům a složkám krizovou komunikaci v účelové telekomunikační síti Ministerstva vnitra. Určuje způsoby zajištění nepřetržité obsluhy telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání. Povinností poskytovatelů služeb v oblasti komunikací je spolupráce s Ministerstvem vnitra při přípravě a řešení metod a jednotného evropského čísla tísňového volání.

Základní složky získávají informace o nebezpečích vzniku mimořádných událostí přes operační a informační střediska. Operační střediska zajišťují obsluhu linek tísňového volání (150, 155, 158) a jsou pro každého občana místem, kde může přivolat pomoc v nouzi. V případě nutnosti provádění záchranných a likvidačních prací informují operační a informační střediska osoby dotčených správních úřadů s krajskou nebo okresní působností, obce, právnické a fyzické osoby. Operační a informační středisko IZS povolává na žádost velitelů zásahu k zásahu ostatní složky IZS podle poplachového plnu IZS. Plán komunikace s veřejností a hromadnými informačními prostředky obsahuje přehled spojení na hromadné informační prostředky, texty nebo nahrávky televizních a rozhlasových tísňových informací, frekvence vysílání rozhlasových stanic, způsob ověření průniku tísňových informací, náhradní způsoby pro informování veřejnosti. Plán rovněž zahrnuje formy, způsoby a postupy při poskytování informací obyvatelstvu o skutečném ohrožení a následně přijímaných opatřeních k ochraně obyvatelstva. Kromě toho má za úkol organizační a materiální zabezpečení tiskového střediska a rozdělování odpovědnosti za komunikaci s veřejností a hromadnými informačními prostředky.

Prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS také hejtman kraje a starosta obce s rozšířenou působností je povinen při své koordinaci záchranných a likvidačních prací předávat Ministerstvu vnitra zprávy o mimořádné události a vyžadovat pomoc.

KOPIS má mezi středisky koordinační roli. Může požadovat uveřejnění informací ve sdělovacích prostředcích, ovládá systémy varování a vyrozumění pro obyvatelstvo a je spojovým uzlem mezi místem zásahu a třetí řídicí úrovní IZS. Sem je také svedena tísňová linka 112 určená pro ohlášení jakékoliv tísně pro občany z cizích zemí.

Pro vypracování dokumentace IZS a informace nutné pro oboustrannou spolupráci si operační a informační střediska vyměňují informace s operačními středisky základních složek.

2.4.1 Zásady krizové komunikace

Krizová komunikace (v IZS) je uspořádána pro potřebu jednotlivých úrovní koordinace mezi složkami, ministerstvy, dalšími ústředními správními úřady, správními úřady s krajskou nebo okresní působností a mezi obcemi.

Pro krizovou komunikaci se využívá účelové telekomunikační síť ministerstva. Tato síť zajišťuje hlasovou a datovou komunikaci, hromadné připojení radiokomunikační síť IZS. Radiokomunikační síť se využívá k běžnému provozu složek. Ve veřejné pevné a mobilní telekomunikační síti je spojení zabezpečeno regulačním opatřením a uplatněno přednostní spojení. Orgány krizového řízení a obce jsou spojeny prostřednictvím mobilní sítě. V případě poruchy a selhání všech technologií se použijí spojky nebo záložní radiová síť pro tranzitní přenos zpráv a při nedostatečné kapacitě standardně používaných spojovacích prostředků.

Pokud je to možné, zabezpečuje se v telekomunikačních sítích podle odstavce 2 písm. a) až e) identifikace stanice odkud účastník volá.

2.4.2 Organizace spojení v IZS

Subjekty krizové komunikace jsou spojeny navzájem hromadnou radiokomunikační a veřejnou telekomunikační sítí. Spojení mezi složkami v místě zásahu a z místa zásahu je zabezpečováno radiokomunikační a veřejnou mobilní sítí. Dispečinky a pracoviště ostatních složek využívají ke spojení veřejné pevné a mobilní telekomunikační sítě. Organizaci spojení vykonává každá složka samostatně.

3 FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ IZS

Základním aspektem IZS je skutečnost, že složka IZS neztrácí svoji účastí v něm svoji právní subjektivitu ani princip dosavadního samostatného financování. Nároky na vybavení jednotlivých složek proto nelze zahrnovat do výdajů na vytvoření IZS. Výjimku tvoří vybavení složek, které slouží jen pro společné potřeby složek nebo pro koordinaci IZS, např. vybavení operačního a informačního střediska, spojení apod. Toto uplatňuje ve svém rozpočtu Ministerstvo vnitra a krajský úřad v návrhu svého rozpočtu.

Stát je odpovědný za škodu způsobenou právníckým a fyzickým osobám, která vznikla v příčinné souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi a cvičeními, odškodnění zranění toho, kdo se na záchranných a likvidačních pracích podílel. Za náhradu je považováno poskytnutí osobní a věcné pomoci. Stejně tak je řešena náhrada za omezení vlastnického nebo užívacího práva.

Právo na náhradu škody s uvedením důvodů je nutno uplatnit písemně u příslušného krajského úřadu do šesti měsíců od doby, kdy se právnícká nebo fyzická osoba o škodě dozvěděla, nejdéle do pěti let od vzniku škody, jinak právo zaniká.

Finanční zabezpečení IZS podle § 31 zákona o IZS je zajištěno finančními prostředky ke krytí výdajů, které jsou nezbytné pro zpracování dokumentace IZS, ochranu obyvatelstva. Dále k zajištění společných výdajů při ověřování připravenosti k záchranným a likvidačním pracím a na zřizování a vykonávání společně užívaných zařízení pro potřeby IZS, především v oblasti telekomunikací a informačních systémů.

K úhradě mimořádných výdajů může být použita rezerva finančních prostředků, která je vyčleněná v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa. Náklady vynaložené složkami IZS hradí vláda nebo orgány kraje.

3. 1 Finanční zabezpečení krizových opatření

Finanční zabezpečení krizových opatření na běžný rozpočtový rok podle § 25 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení se provádí podle zvláštního právního předpisu. Správní úřady rozdělí v návrhu rozpočtu na příslušný rok objem finančních prostředků, které potřebují pro zajištění přípravy krizové situace. Ministerstvo financí navrhuje účelovou rezervu finančních prostředků na řešení krizových situací, dává doporučení pro předcházení a odstraňování jejich následků, poskytuje způsob jejich použití. Dále Ministerstvo financí rozplánuje objem

finančních prostředků, které jsou nutné k zajištění přípravy na krizové situace jako dílčí rozpočtový ukazatel.

3. 2 Finanční odbor ředitelství HZS ČR

Tento odbor je odpovědný za rozpočet HZS ČR včetně ředitelství, dále za rozpočtové hospodaření ředitelství a za provádění finančních operací. Odbor se dělí na oddělení rozpočtu, analytiky a rozborové činnosti, oddělení finančního účetnictví, výkaznictví a statistiky a oddělení kapitálových výdajů a věcného plánování.

3. 2. 1 Oddělení rozpočtu, analytiky a rozborové činnosti

Úkolem oddělení je zpracovat podklady pro sestavení rozpočtu a závěrečného účtu ministerstva, spravuje a analyzuje čerpání rozpočtu HZS ČR a ředitelství, vytváří zprávy o jeho plnění. Stará se o financování IZS, krizového řízení a připravenosti HZS ČR, ochrany obyvatelstva a humanitární pomoci. Dále plní úkoly spojené s rozpisem neinvestiční dotace na výdaje sborů dobrovolných hasičů a zabezpečuje poskytování účelové dotace ze státního rozpočtu občanským sdružením, které působí na úseku požární ochrany, IZS a ochrany obyvatelstva.

3. 2. 2 Oddělení finančního účetnictví, výkaznictví a statistiky

Vykonává funkci centrální účtárny ředitelství, zajišťuje ekonomickou agendu na úseku finančního účetnictví v ekonomickém informačním systému (dále jen „EKIS“) včetně účtování mzdových výdajů. Vytváří účetní analýzu hospodaření s rozpočtovými prostředky HZS ČR. Zajišťuje pokladní službu ředitelství, výplatu mezd a ostatních peněžních náležitostí a dohlíží na správnost vedení účetnictví ve vztahu k HZS krajů.

3. 2. 3 Oddělení kapitálových výdajů a věcného plánování

Úlohou oddělení je plánovat a rozpočtovat kapitálové výdaje, věcné a finanční zdroje. Vytváří návrhy na poskytování účelových dotací kapitálových výdajů z přidělených rozpočtových zdrojů. V součinnosti s ekonomickými útvary ministerstva zabezpečuje uvolňování účelově vázaných finančních prostředků ze státního rozpočtu za účelem pořízení investičního majetku HZS krajů. Podává návrh dotace ze státního rozpočtu pro HZS krajů a jednotky PO vybraných obcí. Sestavuje podklady pro financování vybrané požární techniky, věcných prostředků a zařízení požární i civilní ochrany a vybraných staveb.

3. 3 Dotace na koncové prvky jednotného systému varování a vyrozumění

Letošní rok bude prvním rokem, kdy se budou přidělovat dotace podle „Zásad pro poskytování účelových dotací vybraným obcím v rámci rozvoje koncových prvků varování jednotného systému varování a vyrozumění“ (dále jen „zásady“), které byly schváleny generálním ředitelem Hasičského záchranného sboru České republiky (dne 15. září 2008).

Poskytování účelových dotací vybraným obcím (dále jen „dotace“) v rámci rozvoje jednotného systému varování a vyrozumění zabezpečuje Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (MV-GŘ HZS ČR) z prostředků státního rozpočtu. Rozvoj koncových prvků tohoto systému předpokládá účast obcí na jednom ze základních úkolů ochrany obyvatelstva.⁵

Dotaci lze udělit na základě písemné žádosti obce. Na poskytnutí dotace není právní nárok.

Pro možné přidělení dotace musí všechny koncové prvky jednotného systému varování a vyrozumění (JSVV) splňovat podmínky stanovené poskytovatelem (viz č.j. MV-24666-1/PO-2008 „Technické požadavky na koncové prvky varování připojované do jednotného systému varování a vyrozumění“).

Příjemce dotace se zavazuje použít dotaci jen v daném rozpočtovém roce a k účelu, na který mu byla poskytnuta. V případě, že poskytnuté rozpočtové prostředky nebudou vyčerpány v běžném roce, peněžní ústav spravující čerpací účet odvede jejich zůstatek do státního rozpočtu při finančním vypořádání se státním rozpočtem.

Kritéria pro vyhodnocování žádostí o poskytnutí dotace jsou přílohou zásad a tvoří je zejména počet obyvatel obce, ohrožení obce přirozenou nebo zvláštní povodní, dislokace obce v zóně havarijního plánování. Dále pak způsob, jakým je varování v obci zajištěno za stávajícího stavu, zahrnutí obce do havarijního plánu kraje, informace o tom, zda je žádost o dotaci podávána opakovaně, priorita, kterou žádosti přiznal HZS kraje. Každé kritérium má vymezené určité bodové ohodnocení a na základě získaného počtu bodů je zpracován pořadník, který je předkládán zmiňované odborné komisi.

3.4 Dotace na požární techniku v roce 2009

MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „GŘ HZS ČR“) vydalo nové Zásady pro poskytování účelových dotací vybraným obcím v rámci provádění požární techniky pro jednotky požární ochrany. Z těchto dokumentů vyplývá, že

⁵ Časopis 112-1/2009 **pplk. Ing. Luboš VOTÍPKA**, MV-generální ředitelství HZS ČR

v roce 2009 je možné udělit účelovou dotaci na cisternovou automobilovou stříkačku v maximální výši 2,5 mil. Kč, nebo na dopravní automobil v maximální výši 500 tis. Kč. Dotace může dosáhnout max. 70 % nákladů akce v běžném roce. V roce 2009 je rovněž možné poskytnout účelovou dotaci na technické zhodnocení rekonstrukcí vybraných typů požární techniky. Jedná se o cisternovou automobilovou stříkačku CAS 32 – T 815 a automobilový žebřík AZ 30 – IFA W 50. Maximální výše dotace na rekonstrukci je 1 mil. Kč a dotace může dosáhnout max. 50 % nákladů akce v běžném roce.

4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A KRIZOVÉ ŠTÁBY

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení nám říká, že krizové řízení je soubor řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností, které se provádí v souvislosti s řešením krizové situace. Orgány krizového řízení nám přibližuje hlava II zákona o krizovém řízení. Všeobecně se jedná zejména o orgány veřejné správy, vládou počínaje a orgány obce konče.

4.1 Úrovně řízení v IZS

Řízení záchranných a likvidačních prací se odehrává na třech úrovních:

1. **TAKTICKÁ – na místě zásahu**, kde se mimořádná událost projevuje svými účinky nebo kde se projevy mimořádné události předpokládají. Zde za záchranné a likvidační práce odpovídá **velitel zásahu**, kterým, je pokud zvláštní zákon nestanoví jinak (např. při akcích na zabezpečení veřejného pořádku) **hasič** – velitel jednotky požární ochrany s právem přednostního velení podle zvláštního právního předpisu (vyhlášky 247/2001 Sb.). Velitelem zásahu může být i velitel jednotky SDH obce, kterou obce zřizují ve smyslu zákona o požární ochraně (zákon č. 133/1985 Sb.). Ten řídí provádění záchranných a likvidačních prací a koordinuje činnost složek IZS na místě zásahu. Pro jeho činnost jsou připraveny typové činnosti. Velitel zásahu má ze zákona o IZS pravomoc
 - **zakázat nebo omezit vstup osob** na místo zásahu a nařídít, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, **nařídít evakuaci osob**, popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost; tato osoba je povinna výzvě vyhovět,
 - nařídít bezodkladné provádění nebo **odstraňování staveb, terénních úprav** za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí,
 - vyzvat právnické osoby nebo fyzické osoby k poskytnutí **osobní nebo věcné pomoci**,
 - zřídit **štáb velitele zásahu** jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu. Členy štábu jsou zejména velitelé a vedoucí složek integrovaného záchranného systému. Členy tohoto štábu mohou být dále fyzické osoby a zástupci právnických osob, se kterými složky integrovaného záchranného systému spolupracují nebo které poskytují osobní nebo věcnou pomoc,

- **rozdělit místo zásahu na sektory**, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele, kterým je oprávněn ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků.

Velitel zásahu se v případě, kdy se mimořádná událost dotýká okruhů spojených s ochranou obyvatelstva (např. nouzové přežití) obrací se žádostí o spolupráce na orgány obce – obecní úřad, starostu obce. Je to tím, že mají v uvedených činnost své úkoly a kompetence.

2. **OPERAČNÍ** – tzn. úroveň operačních středisek základních složek IZS, přičemž operační střediska Hasičského záchranného sboru ČR jsou současně **operačními a informačními středisky IZS**. Střediska jsou zřízena v okresích, krajích i na Ministerstvu vnitra. Operační střediska – zajišťují obsluhu linek tísňového volání (150,155,158) a jsou pro každého občana místem, kde může přivolat pomoc v nouzi. KOPIS má mezi středisky koordinační roli, může požadovat uveřejnění informací ve sdělovacích prostředcích, ovládá systémy varování a vyrozumění pro obyvatelstvo a je spojovým uzlem mezi místem zásahu a třetí řídicí úrovní IZS - strategickou. Sem je také svedena tísňová linka 112 určená pro ohlášení jakékoliv tísně pro občany z cizích zemí. Operační a informační středisko IZS povolává na žádost velitelů zásahu k zásahu ostatní složky IZS podle poplachového plánu IZS (krajského, ústředního – MV), tento plán také hodnotí mimořádné události do čtyř kategorií podle závažnosti. Prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS také hejtman kraje a starosta obce s rozšířenou působností jsou při své koordinaci záchranných a likvidačních prací povinni předávat Ministerstvu vnitra zprávy o mimořádné události a vyžadují pomoc.
3. **STRATEGICKÁ** – představuje přímé zapojení starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo Ministerstva vnitra do koordinace záchranných a likvidačních prací. To nastává v situaci, kdy velitel zásahu o jejich koordinaci požádá, v případě hejtmána kraje a Ministerstva vnitra stačí, když je mimořádná událost ohodnocena nejvyšším stupněm poplachu podle poplachového plánu IZS. Ke svému rozhodování jako pracovní orgán využívají **krizové štáby**.

Podrobnosti o úkolech na jednotlivých úrovních řízení záchranných a likvidačních prací stanoví prováděcí předpis k zákonu o IZS vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému (dále jen „vyhláška“). Tato vyhláška provádí ustanovení zákona o IZS v těch zmocněních, kterými se stanoví

- zásady koordinace složek IZS při společném zásahu,
- dokumentace integrovaného záchranného systému zejména obsah a způsob zpracování územních nebo vnějších havarijních plánů,
- zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS, a
- podrobnosti o úkolech operačních a operačních středisek.

Jak bylo uvedeno v popisu strategického řízení IZS mohou hejtmani krajů a starostové obcí využívat při koordinaci záchranných a likvidačních prací krizový štáb. Je to jejich pracovní a konzultativní orgán pokud budou koordinovat záchranné a likvidační práce nebo provádět krizová opatření při vyhlášeném krizovém stavu.

Krizový štáb se sice svolává při řešení mimořádné události, ale jeho členové jsou předem jmenováni z členů bezpečnostní rady, zástupců složek IZS, apod.

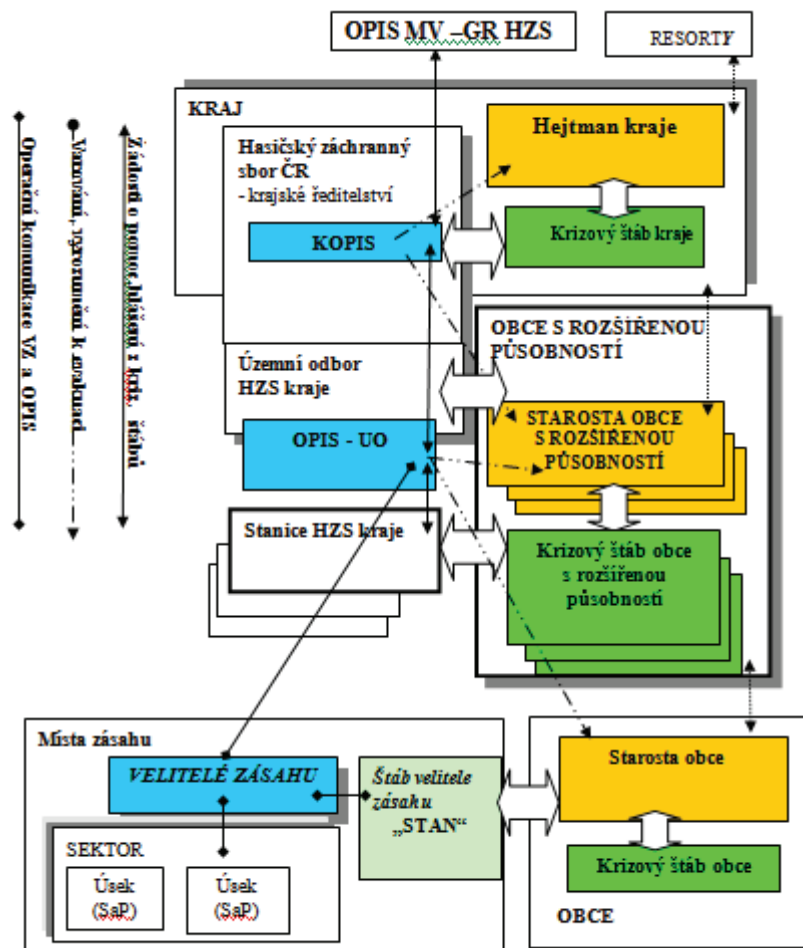
4. 2 Činnost štábu

Krizový štáb má při koordinaci záchranných a likvidačních prací v podstatě dvě funkce:

1. zabezpečit neustálou práci pokud to koordinace záchranných a likvidačních prací vyžaduje. Realizace prací je uskutečňována za pomoci stálé pracovní skupiny krizového štábu, která je dále organizovaná do odborných skupin zaměřených na:
 - spojení a komunikace s veřejností,
 - týlové zabezpečení nasazených sil a opatření na ochranu obyvatel,
 - analýzu mimořádné situace,
 - nasazení sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce,
 - ochranu obyvatelstva včetně humanitární pomoci.
2. Zajistit na svém zasedání projednání podstatných postupů na úrovni strategického řízení při mimořádné události a doporučit hejtmanovi kraje nebo starostovi obce s rozšířenou působností postup nebo jeho rozhodnutí. Shromáždění krizového štábu se zpravidla nezúčastňují členové ze stálé pracovní skupiny, ale většinou její vedoucí. Zasedání se účastní členové bezpečnostní rady, tajemník bezpečnostní rady a vedoucí složek IZS, eventuálně další osoby, které určí vedoucí krizového štábu (hejtman kraje,

starosta obce s rozšířenou působností). Pro podporu zasedání krizového štábu může sloužit tzv. sekretariát, který je obvykle vytvořen z oddělení nebo odboru zabývajícího se bezpečností na příslušném krajském úřadě nebo obecním úřadě. Množství a dobu zasedání krizového štábu volí jeho vedoucí podle potřeby. Jde také o to, aby se vedoucí složek nebo jiných orgánů mohli věnovat svým úkolům při záchranných a likvidačních pracích a neustále nezasedali v krizovém štábu.

Popisovaná spolupráce HZS kraje s krajským úřadem, obcemi s rozšířenou působností, obcemi s hejtmany a starosty se odráží ve struktuře IZS, který je do krajské úrovně na obr. č. 4.

Obr. 4 Struktura spolupráce HZS

4. 3 Aktivace – svolání krizového štábu

Aktivace krizového štábu se provádí v případě hrozby vzniku krizové situace nebo na podkladu žádosti o koordinaci záchranných a likvidačních prací podle § 13 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., především k projednání zásadních záležitostí, které se týkají řešení krizové situace a schválení krizových opatření.

O aktivaci krizového štábu rozhoduje starosta – vedoucí krizového štábu, který zároveň určí čas a místo úvodního zasedání krizového štábu. Ke svolání krizového štábu může dát pokyn také řídicí pracovník, v případě nebezpečí z prodlení. Svolání a uvedení krizového štábu do pracovního stavu je nejméně jedenkrát za rok vylepšována nácvikem. Skutečné svolání krizového štábu je považováno za náhradu nácviku v daném kalendářním roce.

4. 4 Složení krizového štábu, povinnosti členů a úkoly pracovních skupin

4.4.1 Složení krizového štábu

a) členové bezpečnostní rady (řídicí skupina)

b) stálá pracovní skupina (tajemník krizového štábu, vedoucí stálé pracovní skupiny, pracovníci městského úřadu, zástupci složek IZS, odborníci s ohledem na druh řešení události)

4.4.2 Povinnosti a úkoly členů krizového štábu

a) starosta (vedoucí krizového štábu):

- svolává krizový štáb,
- řídí práci krizového štábu,
- koordinuje činnost stálé pracovní skupiny, složek IZS a odborníků,
- hodnotí náležitosti krizových opatření.

b) tajemník krizového štábu (tajemník bezpečnostní rady):

- řídí a organizuje spolupráci krizového štábu s jednotlivými odbory a orgány Městského úřadu
- zajišťuje porady se zástupci jednotlivých odborů Městských úřadů
- zabezpečuje součinnost tiskového mluvčího vedoucího krizového štábu a složek IZS, styk s médii,
- v nezbytných případech přenáší veškerá přijatá opatření a návrhy na řešení krizové situace přímo na vedoucího krizového štábu.

c) vedoucí stálé pracovní skupiny:

- řídí činnost stálé pracovní skupiny,
- ve spolupráci s tajemníkem krizového štábu zabezpečuje zejména organizování práce a výkonu služby, komunikaci se styčnými představiteli spolupracujících orgánů, tvorbu a vyhlášení rozhodnutí vedoucího krizového štábu, plnění funkce podatelny, organizování výjezdu členů krizového štábu.

d) vedoucí odborné skupiny:

- vymezuje konkrétní složení odborné skupiny pracovníků,
- zástupců složek IZS a specialistů podle druhu krizové situace nebo události,
- uskutečňuje svolávání pracovníků – členů odborné skupiny.

e) stálá pracovní skupina (pracovníci Městských úřadů, zástupci složek IZS a určených organizací):

- jedná nepřetržitě při řešení krizové situace nebo při spolupráci záchranných a likvidačních prací,
- předkládá prostřednictvím vedoucího stálé pracovní skupiny návrhy na způsob řešení a postupu při ochraně obyvatelstva,
- vede přehled finančních nákladů,
- zajišťuje zásobování a humanitární pomoci, vede záznamy o počtech evakuovaných osob po jednotlivých evakuačních střediscích,
- plní úkoly v souladu se zákony.

4. 5 Ústřední krizový štáb

Ústřední krizový štáb (dále jen „ÚKŠ“) je pracovním orgánem vlády, který vznikl pro řešení krizových situací. Jeho cílem je připravovat podklady na řešení nastalé situace, koordinovat, sledovat a posuzovat opatření, která jsou přijímána vládou, ministerstvy a jinými správními úřady.

ÚKŠ je aktivován předsedou vlády a jeho řízení je v pravomoci ministra obrany v případě vnějšího vojenského ohrožení České republiky, při vykonávání spojeneckých závazků v zahraničí a při účasti ozbrojených sil v ČR v mezinárodních akcích na obnovení a udržení míru, při poskytování humanitární pomoci většího rozsahu do zahraničí a dále v systematickém zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací. ÚKŠ má 36 členů (náměstci ministrů, představitelé významných úřadů).

Praxe prokázala přínos ÚKŠ ve schopnosti bezprostředně sladit řešení situace a přijímání opatření mezi jednotlivými resorty na centrální úrovni. Množství sporných otázek tak může být řešeno přímo na místě, což má význam pro časovou úsporu.

4.6 Štáb ministerstva vnitra

Důvodem pro zřízení krizového štábu ministra vnitra (dále jen „KŠ MV ČR“) bylo zajištění operativního řízení Ministerstva vnitra a spolupráce činnosti útvarů ministerstva, Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR v případě vzniku mimořádné události nebo po vyhlášení krizového stavu.

Odboru bezpečnostní politiky je svěřena úloha sekretariátu krizového štábu a provádí úkoly související s informačním a administrativním zajištěním činnosti krizového štábu ministerstva vnitra. To znamená, že:

- soustřeďuje, zpracovává a vyhodnocuje informace o stavu a vývoji situace,
- koncentruje informace o stavu sil a prostředků,
- pořizuje zápisy z jednání krizového štábu,
- zajišťuje vyrozumívání a předávání potřebných informací útvarům a spolupracujícím mimoresortním subjektům,
- ve spolupráci s bezpečnostním odborem činí opatření k ochraně utajovaných skutečností,

4.7 Spolupráce mezi starostou obce s rozšířenou působností

(popř. každého starosty obce s HZS kraje)

Organizační složky HZS ČR navazující na územní správní členění jsou:

- **krajské ředitelství HZS kraje**, které mají sídlo v kraji. Plní úkoly krajského úřadu v oblasti spolupráce záchranných a likvidačních prací, které mu ukládá zákon o IZS a pomáhá ve strategickém řízení IZS hejtmanům krajů. Ve vedení HZS kraje je ředitel HZS kraje. Součástí krajských ředitelství je pro koordinaci záchranných a likvidačních prací:
 - odbor IZS, který reguluje výkon služby v jednotkách požární ochrany v kraji a věnuje se koordinaci záchranných a likvidačních prací,
 - operační a informační středisko IZS kraje,
 - připravené prostory stálé pracovní skupiny krizového štábu kraje.

- **územní odbory HZS kraje** mající sídlo (obvykle v bývalém) okresním městě, které je současně obcí s rozšířenou působností. Územní odbor je podřízen ředitelství HZS kraje a v jeho čele je ředitel územního odboru HZS kraje. Na stanici HZS je také rozmístěna:

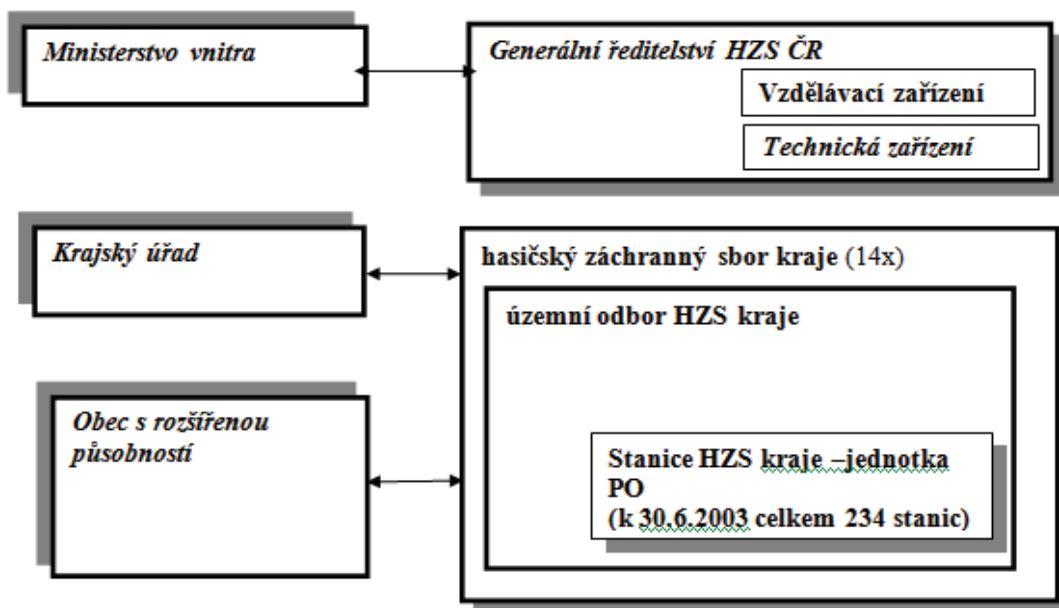
- jednotka HZS kraje,
- oddělení IZS, které se zabývá spoluprací záchranných a likvidačních prací na území okresu,
- okresní operační a informační středisko IZS,
- prostory pro práci štábu územního odboru HZS kraje a pracovní skupiny krizového štábu obce s rozšířenou působností, ve které územní odbor sídlí.

Územní odbor řídí činnost stanic HZS kraje a je podřízen krajskému ředitelství HZS kraje. Územní odbor HZS kraje vykonává úkoly obcí s rozšířenou působností, které mu ukládá zákon o IZS v územním obvodu okresu přímo nebo prostřednictvím jemu podřízených stanic HZS kraje.

- **stanice HZS kraje**, které mají sídlo v 95% obcí s rozšířenou působností a jejichž rozložení je odvozeno od plošného pokrytí území kraje. Stanice je podřízena územnímu odboru HZS kraje a její působení i chod řídí velitel stanice. Ve stanici sídlí jednotka HZS kraje. Zde jsou také prostředky pro spojení s operačním a informačním střediskem IZS i prostory pro práci stálých pracovních skupin krizového štábu obce s rozšířenou působností.

Cílem velitele stanice je připravovat a koordinovat záchranné a likvidační práce ve správním území obce s rozšířenou působností a kooperovat se všemi starosty obcí v uvedeném správním území a to z hlediska přípravy IZS nebo z hlediska práce s jednotkami sboru dobrovolných hasičů obcí (např. odborná příprava velitelů, strojníků).

Jestliže, ve správním obvodu obce s rozšířenou působností není sídlo stanice HZS kraje, určuje územní odbor HZS kraje způsobilou osobu, která zajišťuje spojení mezi ním a obcí s rozšířenou působností.

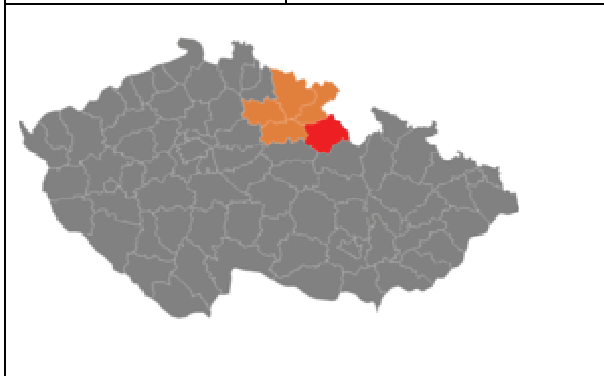

Obr. 5 Struktura HZS ČR a vztah k územním správním úřadům v IZS

5 ANALÝZA NA ÚZEMÍ OKRESU RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

Okres Rychnov nad Kněžnou je okresem v Královéhradeckém kraji. Jeho sídlem je město Rychnov nad Kněžnou. Rozloha okresu je 981,78 km², počet obyvatel je 78 640 osob (hustota zalidnění je 80 obyvatel na 1 km²). V okrese Rychnov nad Kněžnou je 80 obcí, z toho 9 měst a 2 městyse.

Okres Rychnov nad Kněžnou	
Kraj	Královéhradecký kraj
Sídlo okresu	Rychnov nad Kněžnou
Rozloha	981,78 km ²
Počet obyvatel • hustota zalidnění	78 640 (2007) 80 ob./km ²
Počet obcí • z toho měst • z toho městyse	80 9 2
LAU 1	CZ0524
SPZ před 2001	RK

V rámci kraje hraničí na severozápadě s okresem Náchod a na západě s okresem Hradec Králové. Na jihozápadě pak sousedí s okresem Pardubice a na jihu s okresem Ústí nad Orlicí Pardubického kraje. Ze severovýchodu je okres vymezen státní hranicí s Polskem.

Změna hranice okresu

Do 1. ledna 2007 byly v okrese Rychnov nad Kněžnou také obce:

- Jílovice – nyní okres Hradec Králové
- Ledce – nyní okres Hradec Králové
- Vysoký Újezd – nyní okres Hradec Králové

Struktura povrchu

K 31. prosinci 2006, má okres celkovou plochu 997,77 km², z toho:

- 54,34 % zemědělských pozemků, které z 62,01 % tvoří orná půda (33,70 % rozlohy okresu)
- 45,66 % ostatní pozemky, z toho 81,82 % lesy (31,36 % rozlohy okresu)

Demografické údaje

Data k 30. červnu 2006:

Popis	Celkem	Ženy	Muži
počet obyvatel	79 126	40 327 50,97 %	38 799 49,03 %
průměrný věk	39,4	40,9	37,9

- hustota zalidnění: 79 ob./km²
- 58,18 % obyvatel žije ve městech

Zaměstnanost

Počet obyvatel se stálým zaměstnáním	17 247
Průměrný plat	14 724 Kč
Nezaměstnaných	2 680
Míra nezaměstnanosti	6,81 %

Tab. 4 Zdroj Český statistický úřad

Bezpečnostní rada a krizový štáb

V bezpečnostní radě města je 8 členů – starosta města, místostarosta města, tajemník Městského Úřadu, ředitel Police, ředitel HZS ÚO RK, velitel JSDH Lipovka, ředitel oblastní nemocnice a vedoucí oddělení vnitřních věcí Městského Úřadu. Krizový štáb města Rychnov nad Kněžnou tvoří 22 členů.

Analýza vzniku mimořádných událostí ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou vychází ze souhrnné analýzy vzniku mimořádných událostí metodou expertního odhadu, provedenou HZS Královéhradeckého kraje. Podle ní jsou pro havarijní plánování odhadována rizika, která by mohla podnítit vznik mimořádné události a svým rozsahem a dopadem by požadovaly **vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu**, nebo svou zvláštností jsou závažné pro správní území Královéhradeckého kraje.

Příklady typových krizových situací (druhu ohrožení) a jejich možný dopad pro správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou:

- řešení povodně velkého rozsahu – zvýšené riziko pro část území ORP s vodními toky
- sněhové kalamity – zvýšené riziko pro správní území ORP – oblast Orlické hory
- plán k řešení narušení dodávek elektrické energie, plynu nebo tepelné energie velkého rozsahu – narušení dodávek tepelné energie – zvýšené riziko pro Rychnov nad Kněžnou
- plán k řešení narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu – riziko pro část správního území ORP Rychnov nad Kněžnou
- narušení funkčnosti poštovních služeb velkého rozsahu – riziko pro část správního území ORP Rychnov nad Kněžnou

5.1 Centrální stanice Rychnov nad Kněžnou

Vzhledem k postupujícím výstavbám sídlišť, velkých průmyslových a zemědělských budov byly kladeny v případě požáru vysoké požadavky na rychlost, technické vybavení a odborné provedení zásahu jednotek požární ochrany. Do roku 1970 zabezpečovaly na území okresu Rychnov nad Kněžnou požární ochranu jen jednotky sboru dobrovolných hasičů. Dne 10. dubna 1969 rada okresního národního výboru při probírání stavu požární ochrany v Rychnově nad Kněžnou došla k závěru, že je nevyhnutelně nutné určit v okrese zásahovou jednotku požárníků z povolání. Navrhla radě VčKNV v Hradci Králové vytvoření Okresního veřejného požárního útvaru v Rychnově nad Kněžnou. Rada VčKNV 16. 6. 1969 souhlasila s vytvořením OVPÚ v Rychnově nad Kněžnou včetně pobočné požární stanice v Dobrušce.

Dne 1. října 1970 zahájil v Rychnově nad Kněžnou svou činnost útvar požárníků z povolání, tehdy pod názvem Okresní veřejný požární útvar. Počátky jeho činnosti byly velice skromné. Podařilo se sice pro službu získat schopné požárníky, ale jejich počet byl malý. Dva na směnu, z toho při výjezdu jeden zůstával na ústředně jako obsluha telefonů a radiostanic a druhý po doplnění o dobrovolné požárníky vyjížděl k zásahu. První cisternová automobilová stříkačka byla pro nutnost útvaru zapůjčena od místních dobrovolných požárníků. Taktéž centrální požární stanice sídlila a nadále z části sídlí v jejich bývalé zbrojnici.

Technické vybavení bylo později doplněno o cisternovou automobilovou stříkačku Tatra 138, Škoda 706 a dopravní automobily GAZ a AVIA. Se zvětšováním technické vybavení bylo nezbytné zvětšit prostory pro garážování vozidel a pro neustálou službu. Z těchto důvodů začala výstavba nové zbrojnice. Stavba byla realizována svépomocí a většinu práce odvedli příslušníci Okresního veřejného požárního útvaru v rámci výkonu služby nebo v době volna. Poté co bylo dílo v roce 1977 dokončeno představovala jeho hodnota částku 2 milióny korun a příslušníci na něm odpracovali 39 000 hodin.

V roce 1986 došlo k přejmenování Okresního veřejného požárního útvaru na Okresní útvar sboru požární ochrany. V této době měl útvar k dispozici nejmodernější techniku na českém trhu. V jeho vlastnictví se nalézala např. cisternová automobilová stříkačka CAS 25 Lias, CAS 32 Tatra 815, vysokozdvizná plošina na podvozku Tatra 148 s dostupnou výškou 27 metrů, automobilový žebřík AZ 30 na podvozku Zil, odsavač kouře, osvětlovací agregát a speciální vozidlo pro technickou pomoc TA -1 Tatra 623. Počet příslušníků v nepřetržité službě představoval 7 příslušníků na směnu a spojačku, která obstarávala chod a fungování okresní ohlašovny požáru. Tento počet příslušníků postačoval při likvidaci událostí menšího rozsahu. Událost většího rozsahu se řešila povoláním do služby těch příslušníků, kteří mají volno. Práce spojené se zdoláváním požáru se začaly čím dál tím častě rozrůstat o technické zásahy.

V současnosti je technické vybavení Hasičského záchranného sboru okresu Rychnov nad Kněžnou rovněž na dobré úrovni. Sbor mimo jiné vlastní cisternovou automobilovou stříkačku CAS 32 Tatra 815 6 x 6, cisternovou automobilovou stříkačku CAS K 25 Tatra 815 4 x 4 , speciální vozidlo na hašení lesních požárů CAS 24 Renault Midlum, automobilový žebřík AZ 30 Iveco Magirus, dopravní automobil DPA 12 Avia 31, technický automobil Ta-1 Škoda Octavia, rychlý zásahový automobil RZA 2 Ford 350, vůz pro technické zásahy Ford Ranger, kalové čerpadlo Honda, přetlakovou ventilaci a další vybavení.

K prvnímu požáru vyrazil Okresní veřejný požární útvar v Rychnově nad Kněžnou ve čtvrtek dne 15. října 1970 ve 14:00 hodin. Jednalo se o požár nákladního automobilu Škoda

706 s nákladem koudele v areálu ČSAD v Rychnově nad Kněžnou. Škoda při tomto požáru představovala 160 Kč, uchráněné hodnoty 100 000 Kč. Důvodem vzniku požáru byla nepozornost pracovníka při sváření elektrickým obloukem.

V rámci své třicetileté činnosti zasahovali profesionální hasiči celkem u 6605 událostí, z toho 2 804 bylo požárů, 3 801 technických zásahů a planých poplachů. Škody vzniklé při těchto událostech představují částku 183 376 183 Kč, uchráněn byl majetek v hodnotě 1 190 450 770,-Kč.

5.2 HZS Královéhradeckého kraje, územní odbor Rychnov nad Kněžnou

Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje je součástí Hasičského záchranného sboru České republiky. Jeho postavení je dáno zákonem číslo 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Výkon státní správy je uskutečňován přímo hasičskými sbory krajů. Příslušníci HZS ČR jsou ve služebním poměru, tedy v podobném pracovním právním vztahu jako příslušníci Policie ČR.

Základem je skupina zákonů, které můžeme označit jako organizační normy. Navazují na finanční zákony a jsou nepostradatelné pro realizaci funkcí orgánů územních samospráv (krajů a obcí). Dne 1.1.2001 vznikl v Hradci Králové Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje jako samostatná organizační složka státu a účetní jednotka, jehož součástí jsou i čtyři územní odbory okresu Náchod, Jičín, Trutnov, Rychnov nad Kněžnou.

HZS Královéhradeckého kraje se z hlediska vnitřní struktury člení na ředitelství, územní odbor a jednotky HZS Královéhradeckého kraje. Krajské operační a informační střediska, vzdělávací, technická a účelová zařízení jsou organizačními součástmi krajského ředitelství. Ve vedení HZS Královéhradeckého kraje je ředitel. Krajské ředitelství se vnitřně člení úsek prevence a civilní nouzové připravenosti, úsek operačního řízení a KIS, úsek ekonomiky, kancelář krajského ředitele a pracoviště interního auditu a pracoviště kontroly. Úseky jsou členěny na odbory, které se dále dělí na oddělení (pracoviště). Územními odbory HZS kraje jsou:

- územní odbor Rychnov nad Kněžnou - Rychnov nad Kněžnou 516 01, Tylova 373
- územní odbor Trutnov - Trutnov 541 03, Náchodská 475
- územní odbor Jičín - Jičín 506 01, Dělnická 162
- územní odbor Náchod - Velké Poříčí nad Metují 549 32, Náchodská 530

Územní odbory HZS Královéhradeckého kraje jsou zřízeny pro zabezpečení okamžitého výkonu státní správy na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatelstva a vykonávání stanovených úkolů na úseku krizového řízení. Místní působnost územních odborů HZS Královéhradeckého kraje je při výkonu státní správy dána územím, které je určeno ředitelem HZS kraje. Název územního odboru je obvykle odvozen od názvu města, ve kterém územní odbor sídlí.

Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje, územní odbor Rychnov nad Kněžnou (dále jen „HZS RK“) sídlí v Rychnově nad Kněžnou v ulici Tylova čp. 373.

Požární stanice Rychnov nad Kněžnou je umístěna v historické části města na adrese Kolowratská 862. Stanice je v blízkosti centra města Rychnov nad Kněžnou. Z tohoto důvodu je nesnadný výjezd zásahových vozidel, kdy vozidla vyjíždějí do křižovatky. Prostory stanice jsou pro současnou techniku již nevyhovující a to jak z pohledu velikosti vozidel, tak z pohledu minimálního vybavení hasičské stanice požární technikou a věcnými prostředky. Část zásahové techniky je garážována v areálu bývalých kasáren ve vzdálenosti 1 km od požární stanice. Pro zásahovou činnost jednotky i ostatních jednotek slouží strojní, chemická, technická a spojová služba, která zabezpečuje akceschopnost a opravy požární techniky a věcných prostředků, vybavení členů jednotky ochrannými pomůckami atd.

Organizační struktura HZS RK je tvořena ředitelem územního odboru. Pod tento odbor spadá operační a informační středisko s oddělením prevence a provozním pracovištěm. Toto operační a informační středisko je současně také střediskem IZS okresu Rychnov n. Kn., kde je linka tísňového volání 150 pro ohlášení pálení. OPIS HZS je v komunikaci s operačním střediskem Police ČR, dispečerkou zdravotnické záchranné služby, dispečerem havarijní služby ČEZ, plynaři, VaK. Organizační strukturu dále tvoří pracoviště krizového a havarijního plánování a ochrany obyvatelstva. Nedílnou součástí je stanice Rychnov n. Kn. s oddělením IZS, služeb a OPIS a stanice Dobruška. Tyto jednotky mají celkem 47 příslušníků v přímém výkonu. Hasiči slouží ve třech směnách, které jsou označeny „A“, „B“, „C“. Na jednu směnu je potřeba minimálně 8 příslušníků (6 výjezd, 2 OPIS) a maximálně 12 příslušníků (10 výjezd, 2 OPIS). Základní počet příslušníků HZS RK je 36, dále 1 ředitel ÚO, 1 velitel stanice, 1 technik strojní služby, 1 technik chemické služby a 1 vedoucí oddělení IZS, služeb a OPIS. V HZS Dobruška je zařazeno 15 příslušníků a 1 velitel stanice. HZS Dobruška má na směnu minimálně 4 příslušníky a maximálně 5 příslušníků, kteří jsou rovněž rozděleny do tří směn. HZS RK má k dispozici cisternovou automobilovou stříkačku 4 CAS. Tyto CAS se od sebe dosti liší podle množství hasební látky v nádržích, podle podvozku, podle dalšího vybavení i podle velikosti pro mužstvo. Dále 3 cisterny s označením Liaz CAS

24, které poberou základní družstvo 1+5. Cisterna CAS 32 doveze k zásahu 8200 l vody, 800 l pěnidla a pobere zmenšené družstvo 1+3. HZS RK jsou schopni provést hašení vodou, pěnou a v případě potřeby i plynem (CO₂). Také vlastní plynový přívěs i tzv. kombinovaný hasící automobil – KHA – prášek, pěna i voda, automobilový žebřík AZ 30 (dosah 30 m), zásoby hadic, plovoucí čerpadla, elektrická čerpadla, přetlakové ventilace, dýchací technika, tzv. vyváděcí masky pro evakuaci osob v zakouřeném prostředí, vyškolení lezci a lezecká výstroj. Je nutné vytvořit systém tzv. opěrných bodů. Každá stanice by měla mít veškeré možné vybavení, proto dosažitelnost potřebné techniky, technických prostředků a zásob z těchto opěrných bodů. Funkce HZS a vlastně i IZS podle druhu a rozsahu mimořádné události cestou OPIS a KOPIS je dostat na místo zásahu vše potřebné pro jeho úspěšné zvládnutí. Požární stanice Dobruška disponuje 2 CAS a 1 AZ 30. Každý příslušník na výjezdu je vybaven zásahovým oblekem Fireman Tiger, zásahovými boty HAIX, nomexovými zásahovými rukavicemi. V současné době probíhá výměna ochranných přileb. Za dosluhující přilby Gallet nyní nastupují přilby Heros X treme. Pod přilbou má každý nehořlavou kuklu z materiálu nomex. Pro zimní období je samozřejmostí také funkční prádlo.

S činností HZS Rychnov je nezbytné připomenout i činnost dalších JPO, mezi které patří ve smyslu zákona o PO hasičské záchranné sbory podniků, sbory dobrovolných hasičů obce. Jak bylo výše uvedeno, jednotlivé JPO se dělí do 6-ti kategorií. Kategorie JPO I až JPO III zahrnují jednotky s územní působností, které zasahují i mimo území svého zřizovatele. Zbývající kategorie pak obsahují jednotky s místní působností a zasahují na území svého zřizovatele. V území okresu Rychnov n. Kn. je zastoupeno několik kategorií. V rámci okresu jsou jednotlivé kategorie zajištěny následovně:

- JPO I – jedná se o HZS Rychnov nad Kněžnou, Dobruška
- JPO II – celkem 5 jednotek, jednotky sboru dobrovolných hasičů, obcí, obec Týniště nad Orlicí, Kostelec nad Orlicí, Opočno, Deštné v Orlických horách a Rokytnice v Orlických horách
- JPO III – celkem 14 jednotek, jde o jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí obec Slatina, Vamberk, Rychnov(Lipovka+Roveň), Solnice, Častolovice, Čermná, Borohrádek, Trnov, Dobruška, České Meziříčí, Bačetín, Olešnice v Orlických horách, Dobré a Orlické Záhoří
- JPO IV – jedná se o HZS podniku, který musí zabezpečit nepřetržitý výjezd o minimálním počtu hasičů

Škoda Kvasiny – velmi dobře vybavená

- JPO V – jedná se o jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, některé z nich jsou velmi aktivní, vybaveny jsou CAS, zásahovými obleky a obuví
- JPO VI – není zastoupeno, jedná se o sbory dobrovolných hasičů podniku

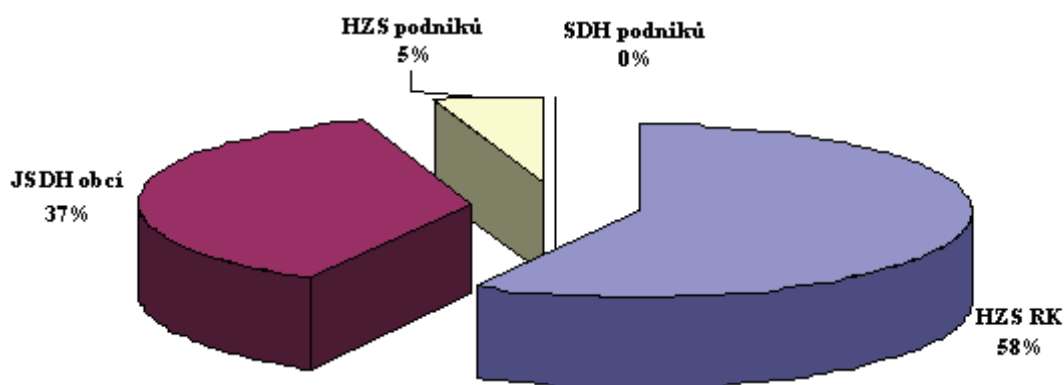
Ne všechny obce mají svou jednotku, některé mají naopak i více JPO. Zřízení JPO nařizuje obci zákon o PO, nicméně obec může zřízení jednotky nahradit smlouvou s jinou obcí za splnění určitých podmínek.

V současné době je v okrese Rychnov nad Kněžnou 120 jednotek SDH obcí. V těchto jednotkách je celkem 5 096 členů. Jako pomocný signalizační prostředek jim slouží SMS brána, tedy příchozí SMS na mobilní telefon každého člena výjezdové skupiny. Výjezdové jednotky se účastní na operativní činnosti hasičů nejen ve svých obcích, ale i mimo ně v rámci poplachových plánů okresu. Nyní je nad rámec obce, dle poplachového řadu, 19 jednotek SDH.

Jednotky požární ochrany zasahovaly v roce 2008 na území okresu Rychnova n. Kn. **celkem 1233-krát**, což je oproti roku 2006 **nárůst o 19 zásahů**. HZS RK zasahovaly 716 krát, SDH obcí 451 krát, HZS podniků 66 krát. Na počtech zásahů HZS podniků se rozhodující měrou podílí HZSp Škoda Kvasiny. (viz graf č. 1 – počet zásahů jednotek požární ochrany na okrese).

	HZS RK	SDH obcí	HZS podniků	SDH podniků
Počet zásahů	716	451	66	0

Tab. 5 Počet zásahů jednotek požární ochrany na okrese RK

Obr. 6 Graf procentuálního podílu zásahů jednotlivých druhů jednotek PO

V roce 2008 na území Královéhradeckého kraje bylo zjištěno nejméně požárů v okrese Rychnov n. Kn. JPO hasili celkem **121** požárů a **2** požáry byly ukončeny bez účasti JPO (uhašeny občany nebo došlo k samouhašení požáru). Přímé škody těchto požárů byly **14 722,60,- Kč**. Zásahem jednotek PO byly uchráněny hodnoty majetku v celkové výši **113 918,- Kč**. Požár s nejvyšší přímou škodou (2 350 000,- Kč) byl způsoben v Opočně. Celkový počet zraněných osob byl **9** a nebyla usmrcena žádná osoba. Na okrese došlo celkem k **213** dopravním nehodám, **108** živelným pohromám. Dále bylo zaznamenáno **30** úniků nebezpečné chemické látky, **370** technických havárií a **28** planých poplachů. (viz obrázek č. 7) Ve statistickém pozorování událostí o činnosti jednotek PO jsou mimo typů událostí, počtu zraněných osob, výše škod apod. sledovány i události, které jsou označeny speciálním znakem. Mnohdy jsou tímto způsobem pozorovány události, které se objeví poprvé nebo nejsou pozorovány ústředně. U hasičského záchranného sboru pracují také skupiny příslušníků, kteří jsou orientováni na práci ve výškách a nad volnou hloubkou. V okrese Rychnov n. Kn. zasahovali letečtí záchranáři **1-krát**. Jednalo se o záchranu osoby, která byla zavalená stromem v lesním porostu v lokalitě hradu Potštějn. V období 1. – 3. března 2008 bylo na území okresu řešeno jednotkami požární ochrany celkem **52** událostí, které vedly k odstranění následků vichřice Emma. Z důvodu nárazového větru a přívalových srážek bylo řešeno **43** událostí na okrese. V souvislosti s odstraněním následků větru a srážek nedošlo k žádnému úmrtí ani zranění osob či zasahujících hasičů. V roce 2008 došlo k dopravní nehodě s nejvyšším počtem zraněných i zachráněných osob u Doudleb nad Orlicí na

Rychnovsku. Celkový počet zásahů požární stanice HZS RK činil **725**, SDH obcí **451**, SDH podniků **65** a **1** zásah s mezikrajskou pomocí.

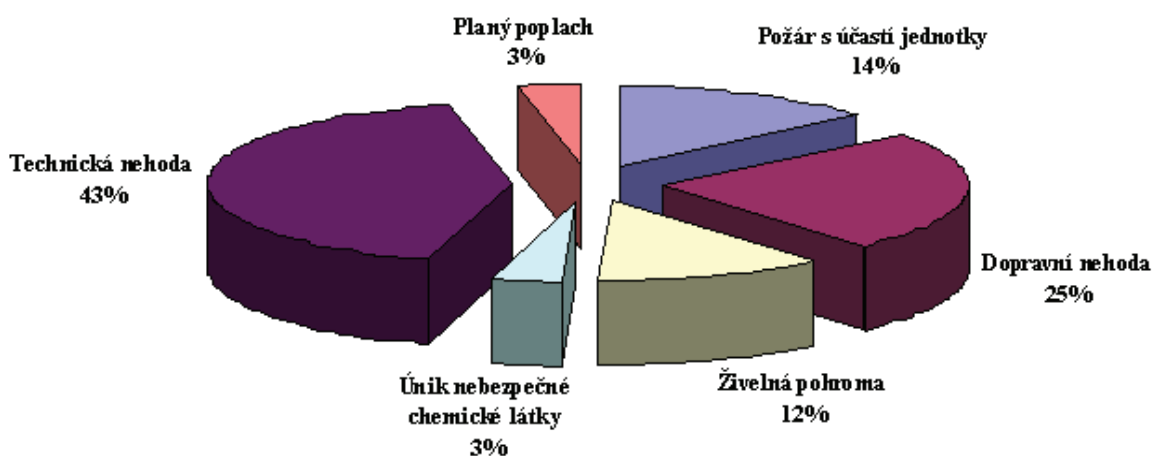
V roce 2007 HZS RK dostal od města finanční příspěvek ve výši 400 000,- Kč. Tyto investiční prostředky byly určeny na pořízení hydraulického vyprošťovacího nářadí.

	Počet požárů	Podíl v %	Přímá škoda (v tis. Kč)	Uchr. hodn. (v tis. Kč)	Usmrcených	Zraněných
Okres Rychnov n. Kn.	123	12,84	14 722,60	113 918,00	0	9

Tab. 6 Požáry na okrese Rychnov

	Dopravní nehody	Živelné pohromy	Únik nebezp. chem.látky	Technická havárie	Planý poplach
Rychnov n. Kn.	213	108	30	370	28

Tab. 7 Počet událostí na území okresu Rychnov nad Kněžnou podle typu události

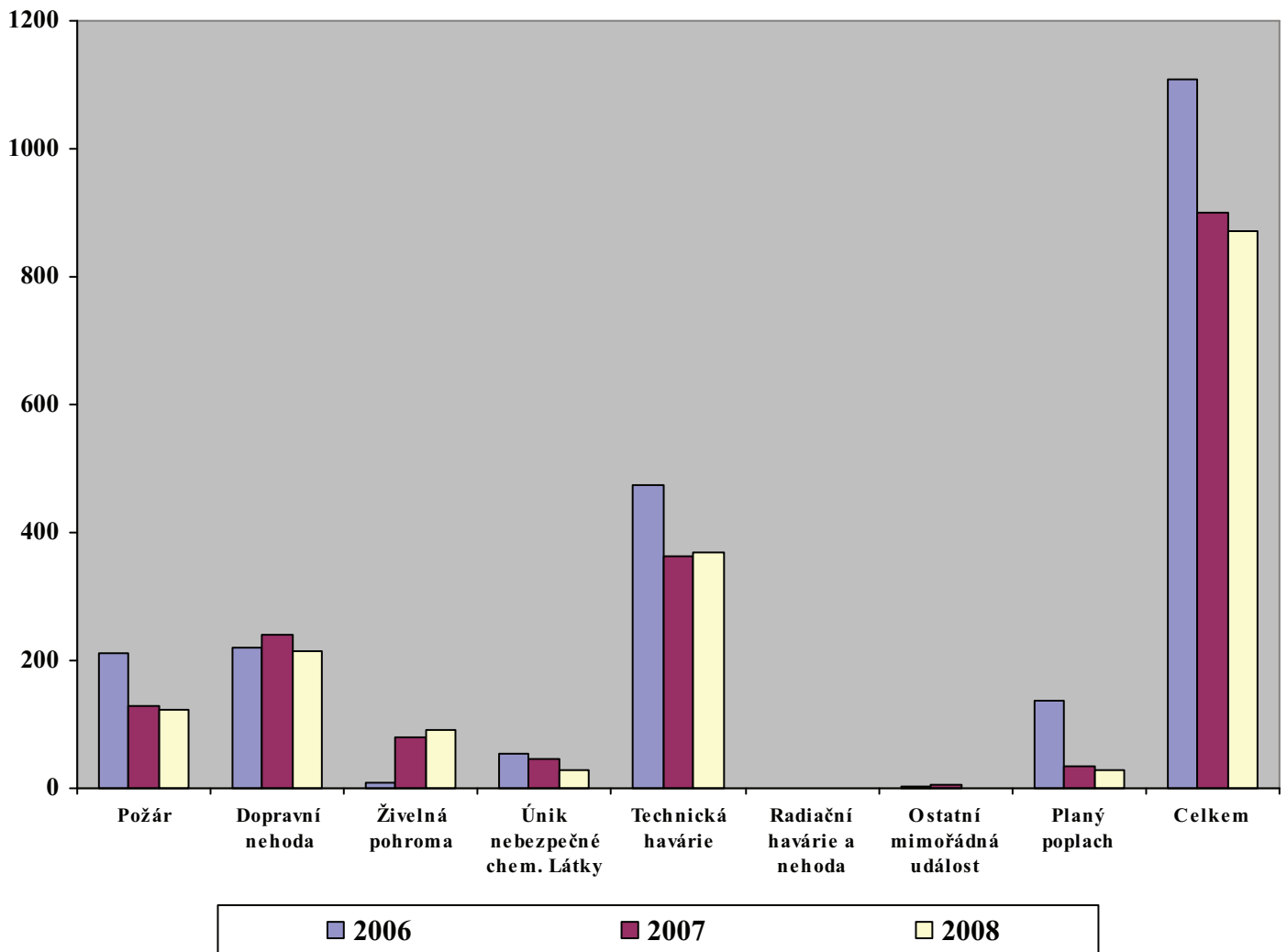
Obr. 7 Graf počtu událostí na okrese RK podle typu události

5.2.2 Porovnání typů událostí v letech 2006 – 2008

Ve sledovaných ukazatelích došlo k mírným poklesům. V roce 2008 došlo k mírnému poklesu požárů a dopravních nehod. Výrazně se snížily počty planých poplachů a požárů. K mírnému nárůstu došlo u živelných pohrom, neboť orkán EMMA způsobil v okrese Rychnov nad Kněžnou větší množství událostí než orkán Kyril v roce 2007

	Požár	Dopravní nehoda	Živelná pohroma	Únik nebezpečné chem. látky	Technická havárie	Radiační havárie a nehoda	Ostatní mimořádná událost	Planý poplach	Celkem
2006	212	220	9	54	473	0	3	138	1109
2007	129	240	80	46	364	0	6	34	899
2008	123	213	91	30	370	0	0	28	872

Tab. 8 Jednotlivé typy událostí v letech 2006 až 2007

Obr. 7 Graf porovnání počtů jednotlivých typů událostí v letech 2006-2007

Smutnou statistikou je počet usmrcených a zraněných osob. Ve srovnání s předešlými roky bylo v roce 2008 včasným zásahem JPO před hrozícím nebezpečím 103 osob zachráněno (nárůst o 40) a 9 osob evakuováno. Při zásazích došlo ke zranění 8 profesionálních a 5 dobrovolných hasičů.

Rok	Usmrceno osob	Usmrceno hasičů	Zraněno osob	Zraněno HZS	Zraněno SDH	Zachráněno	Evakuováno
2006	2	0	11	3	2	63	8
2007	1	0	8	4	2	79	12
2008	0	0	9	1	1	103	9
Index 2007/2006	0,5	-	0,73	1,33	1	1,25	1,5
Index 2008/2006	0	-	1,13	0,25	0,5	1,3	0,75

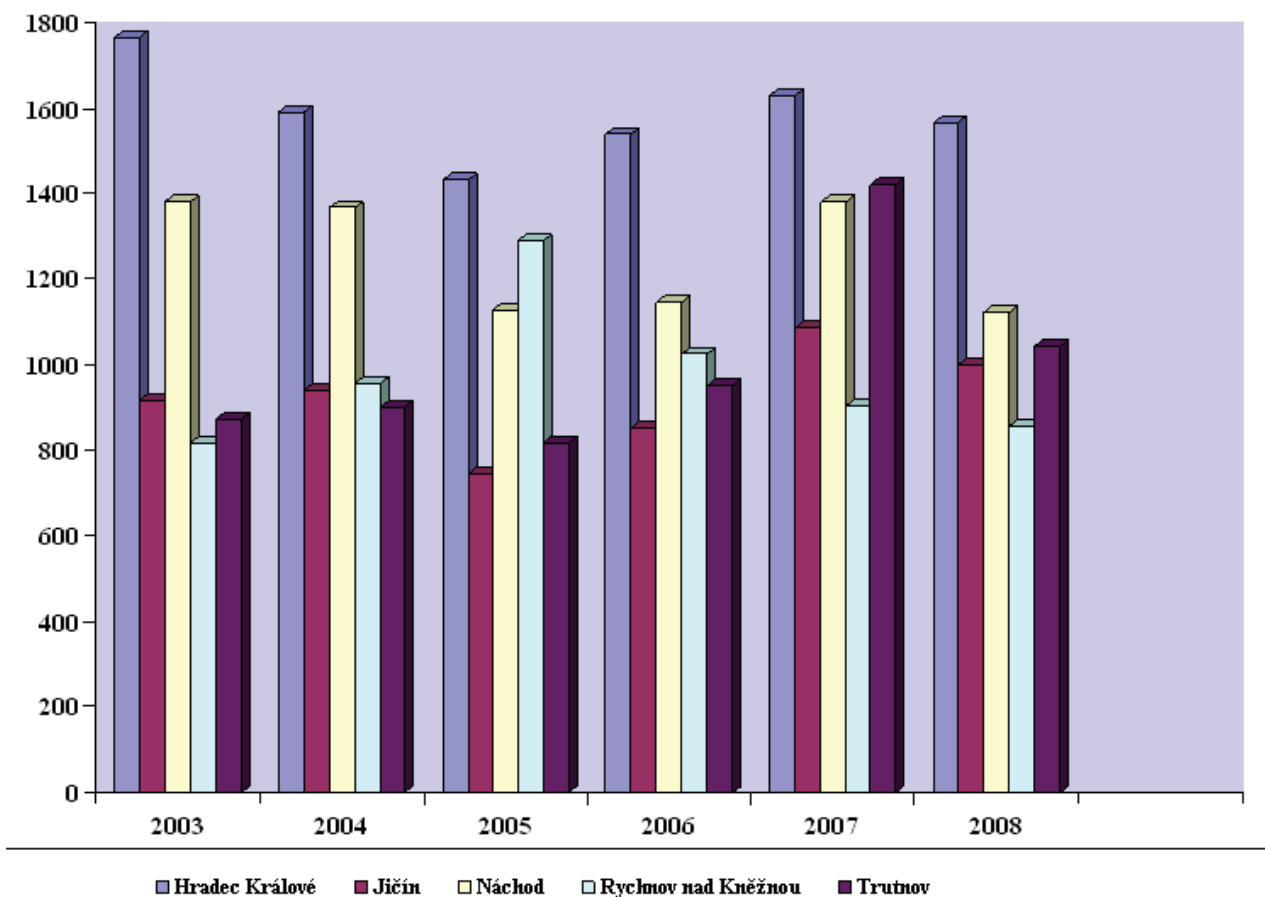
Tab. 9 Přehled zraněných, usmrcených, zachráněných a evakuovaných osob – porovnání let 2006 až 2008.

5.2.3 Počet událostí na území obcí s rozšířenou působností

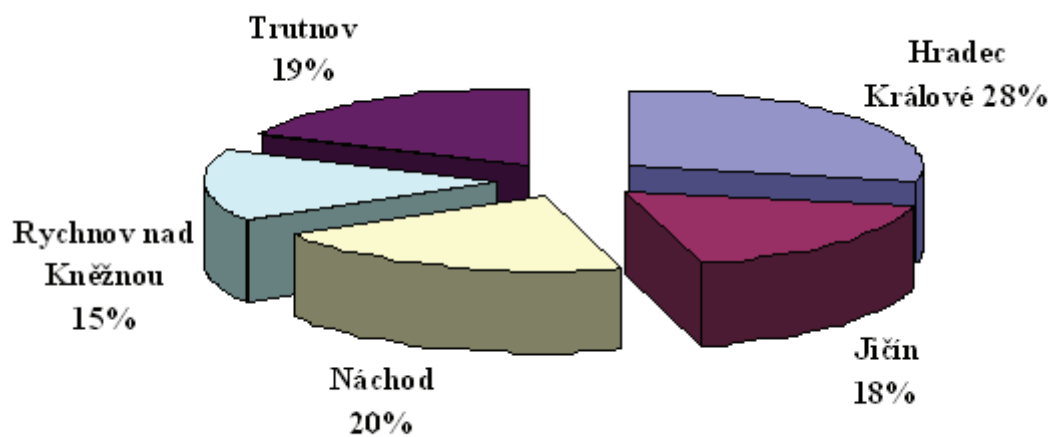
okres	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Hradec Králové	1766	1591	1431	1538	1631	1567
Jičín	915	939	746	852	1086	1000
Náchod	1380	1367	1128	1146	1380	1121
Rychnov nad Kněžnou	815	956	1289	1025	903	855
Trutnov	873	901	816	953	1422	1044
Kraj	5749	5754	5410	5514	6422	5587

Tab. 10 Počty událostí v letech 2003-2008

Nejvíce událostí bylo stejně jako v předchozích letech řešeno v okrese Hradec Králové, nejméně pak okrese Rychnov nad Kněžnou, kde pokračuje pokles řešených událostí.

Obr. 8 Graf vývoje počtu řešených událostí v letech 2003-2008 po okresech

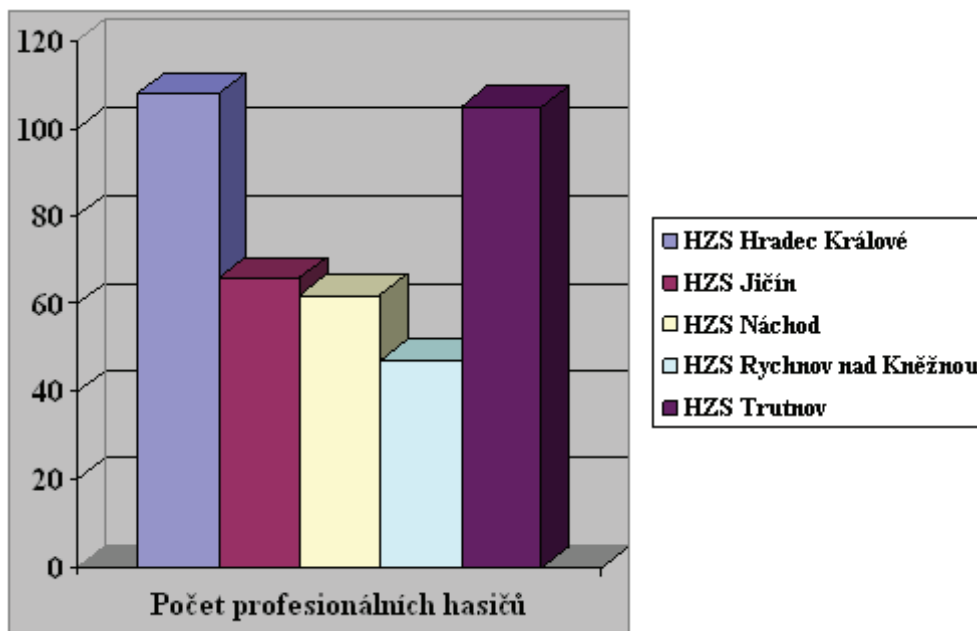

Obr. 9 Graf procentuálního zastoupení jednotlivých okresů na celkovém počtu událostí v roce 2008

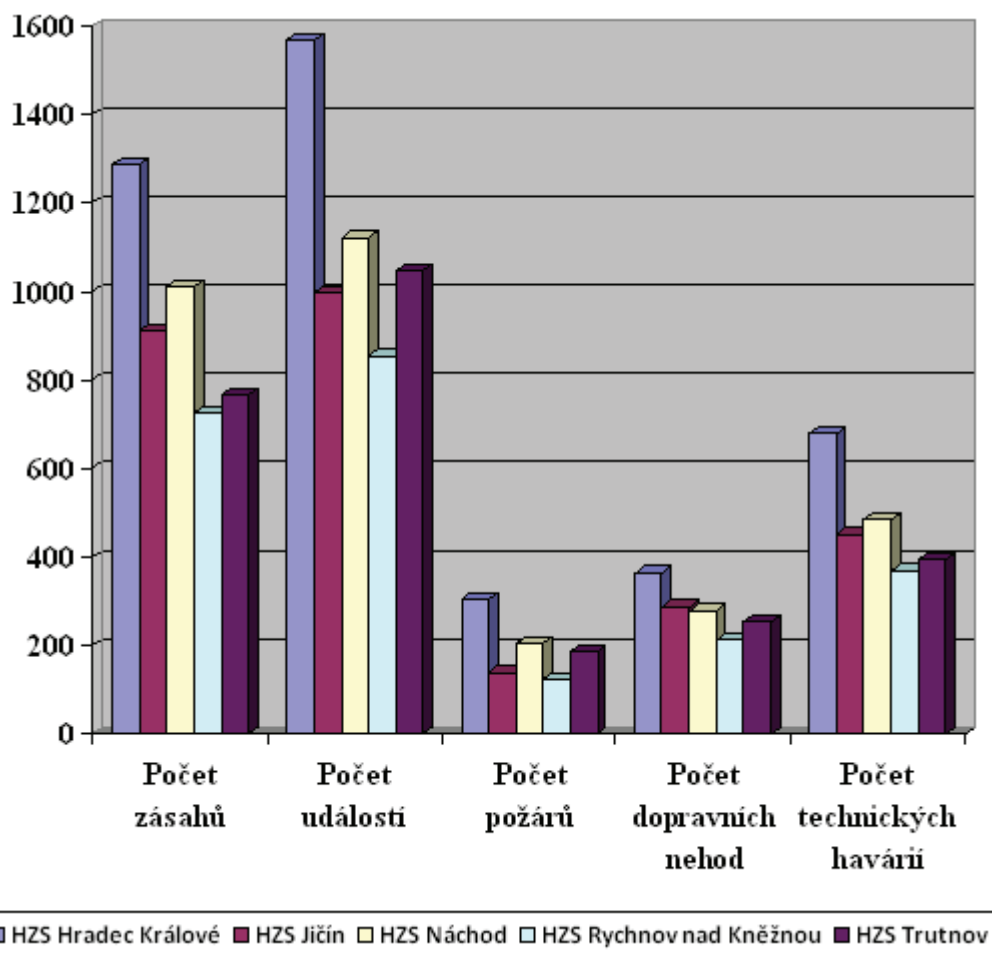
Samostatným statisticky sledovaným údajem jsou počty zásahů jednotlivých požárních stanic HZS Královéhradeckého kraje. Jedná se o zásahy na území Královéhradeckého i sousedních krajů. V tabulce jsou dále zahrnuty počty událostí, požárů, dopravních nehod a počty technických havárií.

	Počet profesionálních hasičů	Počet zásahů	Počet událostí	Počet požárů	Počet dopravních nehod	Počet technických havárií
HZS Hradec Králové	108	1287	1568	304	366	681
HZS Jičín	66	910	997	139	289	452
HZS Náchod	62	1011	1121	205	279	486
HZS Rychnov nad Kněžnou	47	726	855	123	213	370
HZS Trutnov	105	766	1046	187	254	394

Tab. 11 Zásahy požárních stanic HZS Královéhradeckého kraje za rok 2008

Obr. 10 Graf počtu profesionálních hasičů v Královéhradeckém kraji

Obr. 11 Graf počtu událostí na území obcí s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji

5.2.4 Měrné ukazatele

Měrné ukazatele hasičů v přepočtu na počty požárů, dopravních nehod, počty událostí, technických nehod, obyvatel a km² v Královéhradeckém kraji.

Okres	počet obyvatel	rozloha (km ²)
Hradec Králové	160 107	891,62
Jičín	77 306	886,63
Náchod	112 293	851,57
Rychnov nad Kněžnou	78 640	981,7
Trutnov	120 022	1146,78

Tab. 12 Počet obyvatel a rozloha v okresech

Z těchto ukazatelů vyplývá, kolik v přepočtu přísluší na 1 profesionálního hasiče obyvatel, průměrné území okresu. Dále kolik na 1 profesionálního hasiče připadá požárů, zásahů a událostí, dopravních nehod a technických havárií.

okres	Na jednoho profesionálního hasiče						
	počet obyvatel	rozloha (km ²)	počet požárů	počet zásahů	počet událostí	dopravní nehoda	technická havárie
Hradec Králové	1483	8,26	2,81	11,92	14,52	3,39	6,31
Jičín	1171	13,43	2,11	13,79	13,89	4,39	6,85
Náchod	1811	13,74	3,31	16,31	18,08	4,48	7,84
Rychnov nad Kněžnou	1673	20,90	2,62	15,45	18,20	4,53	7,87
Trutnov	2000	19,20	3,12	12,77	17,43	2,42	3,75

Tab. 13 Výčet obyvatel, rozlohy a úkonů na jednoho profesionálního hasiče

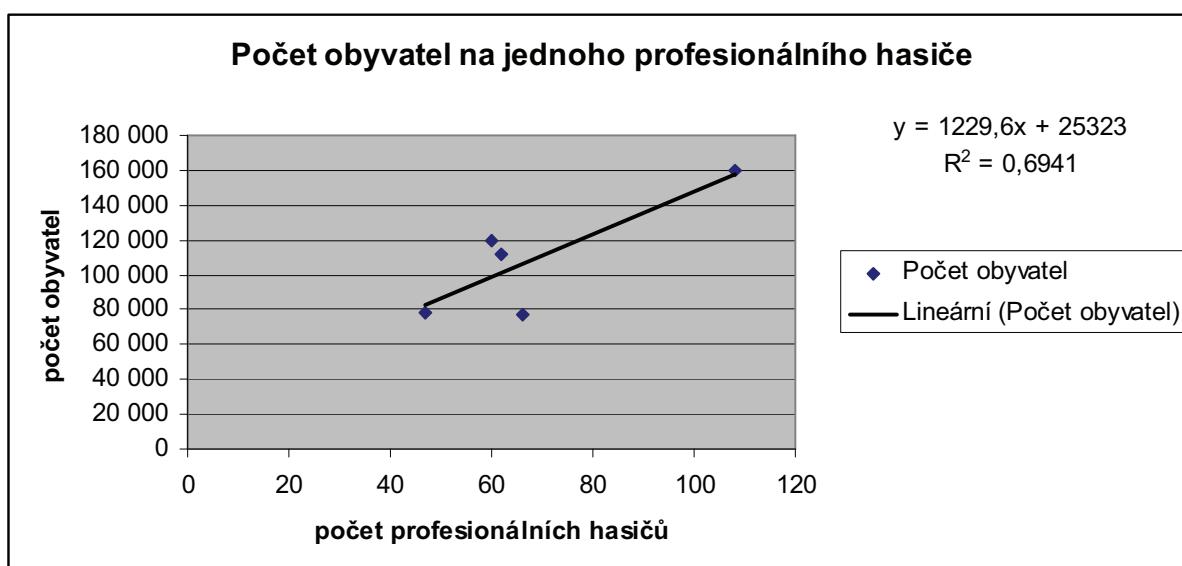
Okres	Počet prof. hasičů	Počet obyvatel	Poměr hasičů a obyvatel
Hradec Králové	108	160 107	0,0007
Jičín	66	77 306	0,0009
Náchod	62	112 293	0,0005
Rychnov nad Kněžnou	47	78 640	0,0007

Tab. 14 Poměr hasičů a obyvatel

Tabulka znázorňuje počet profesionálních hasičů na jednoho obyvatele v jednotlivých okresech. Nejlepší poměr v počtu profesionálních hasičů na jednoho obyvatele má okres Jičín.

Okres	Počet prof. hasičů	Počet obyvatel
Hradec Králové	108	160 107
Jičín	66	77 306
Náchod	62	112 293
Rychnov nad Kněžnou	47	78 640
Trutnov	60	120 022

Tab. 15 Počet profesionálních hasičů a obyvatel v jednotlivých okresech

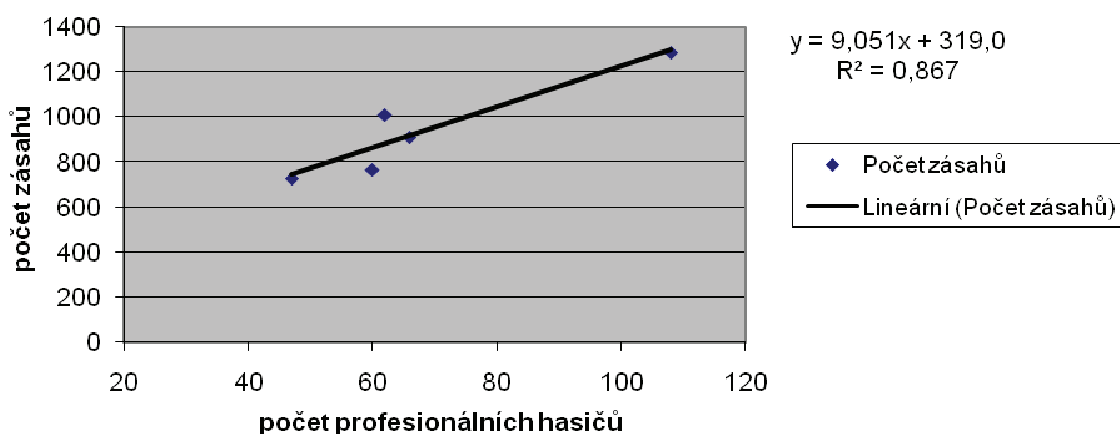
Obr. 12 Graf poměru obyvatel a profesionálních hasičů

Graf nám ukazuje, jak se liší skutečný počet obyvatel na jednoho profesionálního hasiče v okresech od ideálního poměru. Body nad křivkou znázorňují ty okresy, ve kterých je vyšší počet obyvatel na jednoho profesionálního hasiče, než je ideální stav. Body pod křivkou znázorňují okresy, ve kterých je nižší počet obyvatel na jednoho profesionálního hasiče, než je ideální poměr.

Okres	počet prof. Hasičů	Počet zásahů
HZS Hradec Králové	108	1287
HZS Jičín	66	910
HZS Náchod	62	1011
HZS Rychnov nad Kněžnou	47	726
HZS Trutnov	60	766

Tab. 16 Počet profesionálních hasičů a zásahů v jednotlivých okresech

Počet zásahů na jednoho profesionálního hasiče

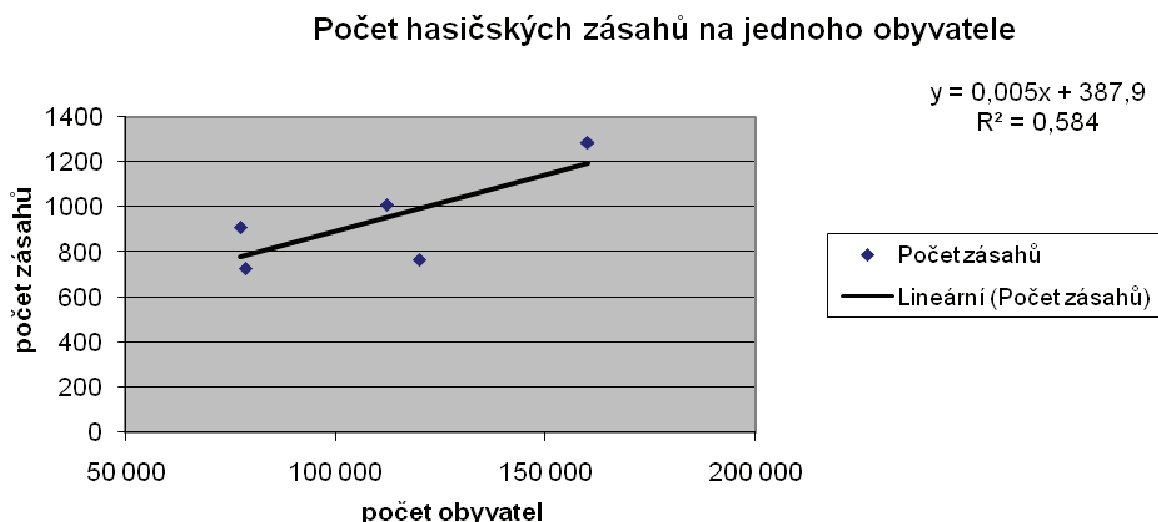
Obr. 13 Graf poměru zásahů a profesionálních hasičů

Graf ilustruje, jak se liší skutečný počet zásahů na jednoho profesionálního hasiče v okresech od ideálního stavu. Body nad křivkou znázorňují jednotlivé okresy, ve kterých je vyšší počet obyvatel na jednoho profesionálního hasiče než je ideální stav.

Body nad křivkou zobrazují vyšší počet zásahů na jednoho hasiče než je ideální poměr. Body pod křivkou zobrazují nižší počet zásahů na jednoho profesionálního hasiče.

Okres	počet obyvatel	Počet zásahů
HZS Hradec Králové	160 107	1287
HZS Jičín	77 306	910
HZS Náchod	112 293	1011
HZS Rychnov nad Kněžnou	78 640	726
HZS Trutnov	120 022	766

Tab. 17 Počet obyvatel a zásahů v jednotlivých okresech

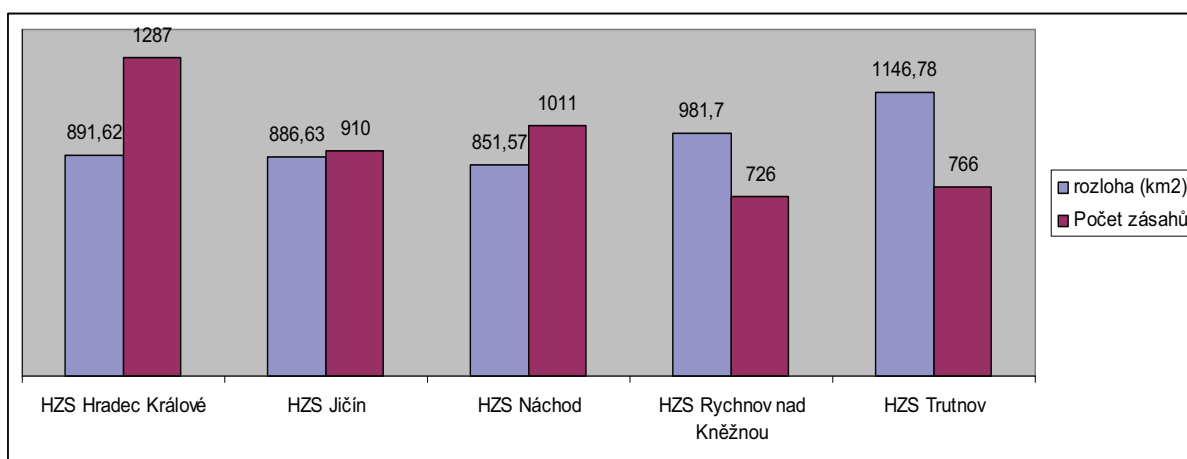

Obr. 14 Graf poměru hasičských zásahů a obyvatel

Graf ukazuje, jak se liší skutečné rozmístění profesionálních hasičů na daný počet obyvatel v jednotlivých okresech od ideálního poměru. Body nad křivkou znázorňují okresy, ve kterých je na uvedený počet obyvatel relativně malý počet zásahů. Body pod křivkou znázorňují okresy, kde je na uvedený počet obyvatel relativně velký počet zásahů.

Okres	rozloha (km ²)	Počet zásahů
HZS Hradec Králové	891,62	1287
HZS Jičín	886,63	910
HZS Náchod	851,57	1011
HZS Rychnov nad Kněžnou	981,7	726
HZS Trutnov	1146,78	766

Tab. 18 Rozloha a počty zásahů v jednotlivých okresech

Obr. 15 Graf Relace rozlohy a počtu zásahů v jednotlivých okresech

Okres	rozloha (km ²)	Počet prof. hasičů
Hradec Králové	891,62	108
Jičín	886,63	66
Náchod	851,57	62
Rychnov nad Kněžnou	981,7	47
Trutnov	1146,78	60

Tab. 19 Rozloha a počet profesionálních hasičů v jednotlivých okresech

Obr. 16 Graf poměru profesionálních hasičů a kilometrů čtverečních

Graf představuje, jak se liší skutečné rozmístění profesionálních hasičů na rozlohu v jednotlivých okresech od ideálního poměru. Body nad křivkou znázorňují okresy, ve kterých je na uvedenou rozlohu relativně velký počet profesionálních hasičů. Body pod křivkou znázorňují okresy, kde je na uvedený počet obyvatel relativně malý počet profesionálních hasičů.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se pokusila zhodnotit stav působení jednotek požární ochrany a shrnout nejvýznamnější poznatky týkající se Hasičského záchranného sboru ČR. V první části bakalářské práce byly popsány obecné principy, které se týkají integrovaného záchranného systému a Hasičského záchranného sboru České republiky. Blíže jsem se věnovala prověřovacímu a taktickému cvičení jednotek požární ochrany. Při provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech se použije krizová komunikace, kterou jsem také uvedla a rozebírala její zásady a organizaci. V dalším oddílu první části jsem se zabývala finančním zajištěním IZS, především finančním zabezpečením krizových opatření a sestavováním a čerpáním rozpočtu Hasičského záchranného sboru ČR.

V druhé části práce jsem analyzovala Hasičský záchranný sbor na území okresu Rychnov nad Kněžnou, zmapovala jsem jeho činnost a působení. Porovnála jsem činnosti hasičských záchranných sborů v jednotlivých okresech, typy událostí v letech 2006 až 2008 a vyhodnotila jsem jednotlivé zásahy. Spolupráce Hasičského záchranného sboru Rychnov nad Kněžnou se Zdravotnickou záchrannou službou Rychnov nad Kněžnou a Opočno a Policií ČR je profesionální a bezproblémová. Další spolupráce je s Obecní policií Rychnov nad Kněžnou, Dobruška, Kostelec nad Orlicí, Týniště nad Orlicí a Vamberk. Koordinace mezi Rychnovem nad Kněžnou a Kostelcem nad Orlicí je též bezproblémová. Ostatní města nemají tolik pracovníků, proto nejsou schopni zajistit nepřetržitou službu. Hasičský záchranný sbor Rychnov nad Kněžnou spolupracuje s ostatními složkami integrovaného záchranného systému v souladu a zájmu zachraňovaných osob a jejich majetku.

Cílem první části byl obecný popis integrovaného záchranného systému a Hasičských záchranných sborů i Sborů dobrovolných hasičů. Cíl byl splněn v první až čtvrté kapitole. Cílem druhé části, bylo srovnání okresu Rychnov nad Kněžnou s ostatními okresy v Královéhradeckém kraji. Tento cíl byl naplněn v páté kapitole. Na základě tohoto shrnutí lze konstatovat, že cíl bakalářské práce uvedený v úvodu byl splněn.

Použitá literatura

MV – generální ředitelství HZS ČR, 112 – odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha: RETIP s.r.o., 2008, 2009, ročník VII, VIII

SMEJKAL, V., RAIS, K.: *Řízení rizik*. Praha: GRADA, 2003

Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) č. 240/2000 Sb.

Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb.

Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů č. 239/2000 Sb.

Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů č. 238/2000 Sb.

Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany č. 247/2001 Sb.

Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému č. 328/2001 Sb.

Nařízení Královéhradeckého kraje, kterým se stanovují podmínky zajištění plošného pokrytí území Královéhradeckého kraje jednotkami požární ochrany a jejich zabezpečení č. 1/2002

www stránky

Webové stránky Hasičského záchranného sboru Hradec Králové, [online],[cit. 2009-02-03], Dostupné z WWW. <<http://www.hzshk.cz/>>

Webové stránky Hasičského záchranného sboru České republiky, [online],[cit. 2009-02-03], Dostupné z WWW. <<http://www.hzscr.cz/>>

Webové stránky Oficiálního serveru Sdružení Čech, Moravy a Slezska, [online], [cit. 2009-02-15], Dostupné z WWW. <<http://www.dh.cz/>>

Webové stránky Vyhledávacího a záchranného odřadu do obydlených oblastí, [online], [cit. 2009-02-15], Dostupné z WWW. <<http://www.usar.cz/>>

Webové stránky Požárů, [online], [cit. 2009-02-04], Dostupný z WWW.

<http://www.pozary.cz>

Webové stránky Města Rychnov nad Kněžnou, [online], [2009-02-04], Dostupný z WWW. <http://www.rychnov-city.cz/>>

Webové stránky Odborného časopisu požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, [online], [2009-01-15], Dostupné z WWW. <http://www.hzscr.cz/>>